

Izvještaj o radu za 2014.godinu

JAVNA USTANOVA

CENTAR ZA SOCIJALNI RAD

T U Z L A

IZVJEŠTAJ O RADU ZA 2014.GODINU

UVOD

Centar za socijalni rad Tuzla osnovan je Odlukom Narodnog odbora opštine Tuzla 30. marta 1959. godine a počeo je sa radom polovinom aprila te iste godine.

Centar za socijalni rad Tuzla je Javna ustanova čiji je osnivač Općina Tuzla i koja je organizovan u skladu sa Zakonom o ustanovama (Sl.Novine RBiH broj 6/92 i 13/94). Organ upravljanja u Centru je Upravni odbor. Centar djeluje u skladu sa Pravilima JU Centra za socijalni rad Tuzla, Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, Pravilnikom o radu, Pravilnikom o kancelarijskom i arhivskom poslovanju, Pravilnikom o zaštiti o od požara, Pravilnikom o zaštiti na radu i Pravilnikom o čuvanju tajnih podataka.

Općina Tuzla kao osnivač finansira djelatnost Centra odnosno materijalne troškove i plaće zaposlenih a Kantonalno ministarstvo rada, socijalne politike i povratka odnosno Vlada TK i Federalno ministarstvo rada i socijalne politike oblike zaštite po Zakonu o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i porodici sa djecom.

Centar svoju djelatnost obavlja preko osnovnih organizacionih jedinica – Službi, a to su:

I Služba socijalne zaštite i starateljstva

II Služba finansijsko-računovodstvenih poslova

III Služba pravnih i opštih poslova

IV Porodično savjetovalište.

Prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji ukupno je sistematizovano 48 radnih mjesta, od čega je popunjeno 29 radnih mjesta.

---

1. 1. OPĆI PODACI O RADU CENTRA

1.1. PROGRAMSKI CILJEVI I ZADACI

Centar djeluje u skladu sa svojim Pravilima poštujući ustavna i zakonska načela.

Pravilima Centra utvrđeni su sljedeći programski ciljevi i zadaci:

- rješava u prvom stepenu zahtjeve za ostvarivanje prava iz socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata, zaštite porodice sa djecom i drugih prava u skladu sa zakonima;
- otkriva, prati i proučava probleme; pojave iz oblasti socijalne, dječije i porodične zaštite;
- neposredno pruža usluge i oblike socijalne zaštite porodice sa djecom, otklanja posljedice stanja socijalnih potreba i problema koji su ustanovljeni kod korisnika;
- programira i planira ostvarivanje i razvoj socijalne zaštite na području Grada;
- provodi aktivnosti koje se odnose na pružanje pomoći licima izloženim zlostavljanju i nasilju u porodici, u skladu sa zakonima;
- saraduje sa nadležnim institucijama na otklanjanju, identifikovanju i stručnom tretmanu ovisnika od alkohola i opojnih droga, u skladu sa zakonima;
- obavlja savjetodavni i savjetovanišni rad;
- obavlja poslove i ima ovlaštenja organa starateljstva utvrđene porodičnim zakonom, te drugim zakonima i prepisima;
- vodi propisanu evidenciju, prikuplja dokumentaciju o korisnicima socijalne zaštite, oblicima i uslugama socijalne zaštite, korisnicima civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom;
- stručno razvija i unapređuje mrežu socijalnih partnerskih ustanova (vladinih i nevladinih);
- razvija i unapređuje alternativne, institucionalne, vaninstitucionalne oblike socijalne zaštite, oblike samopomoći, susjedske pomoći i druge vidove aktivnog odnosa građana na prevenciji, sprečavanju i saniranju životnih poteškoća svojih građana, a naročito lica izloženih zlostavljanju i nasilju u porodici starih lica bez porodičnog staranja, materijalno neosiguranih i za rad nesposobnih lica, lica sa invaliditetom i lica ometenih u fizičkom ili psihičkom

razvoju, odgojno zanemarene ili zapuštene djece ili djece bez roditeljskog staranja i lica sa društveno negativnim ponašanjem;

- inicira i podržava organizovanje raznih socijalnih, pedagoških, psiholoških, pravnih i drugih savjetovališta;
- saraduje sa građanima, mjesnim zajednicama, pravnim licima, udruženjima građana, pravosudnim organima i drugim organima i institucijama koje mogu doprinijeti unapređenju kvaliteta socijalnog rada i socijalne zaštite;
- poslove iz oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom za raseljena lica i izbjeglice, koji su mu povjereni.

Grad Tuzla kao osnivač finansira djelatnost Centra, a federalna i kantonalna ministarstva za rad i socijalnu politiku finansiraju oblike socijalne zaštite i na području grada Tuzle.

Socijalna politika je državna djelatnost koja se sastoji u preraspodjeli nacionalnog dohotka s ciljem rješavanja socijalnih rizika kao što su bolest, nezaposlenost, invalidnost, smrt hranitelja, pomoć porodici. Zatim, to je djelatnost koja teži ujednačavanju životnih uslova ljudi i konačno socijalna politika ima za cilj pomagati, rješavati probleme ranjivih socijalnih grupa, tj. onih koje se nalaze u najtežem položaju. Prema tome, socijalna politika je vrlo opsežna djelatnost države kojoj pomažu razne organizacije-humanitarne, privatne, neprofitne i slične.

Socijalna zaštita je najsloženija oblast društvenog života i kao takva definisana je ustavima i zakonima kao djelatnost od posebnog društvenog interesa. U svojoj osnovi socijalna zaštita je usmjerena na osiguranje socijalne sigurnosti građana i porodica koje se sticajem različitih životnih okolnosti, nalaze u stanju socijalne potrebe.

U FBiH socijalna zaštita je uređena fragmentarno i u osnovnim pravima definisana je na federalnom nivou, a obaveze prema korisnicima smještene su na nivou kantona, gradova i općina. Različitost naknada u kantonima dodatno povećava nepravdu prema licima u stanju socijalne potrebe čime se krše međunarodni dokumenti iz ove oblasti.

Poseban problem predstavljaju one kategorije stanovništva, koje su sve siromašnije, a niti po jednom postojećem zakonu ne mogu ostvariti prava ni na jedan oblik socijalne zaštite. To su prije svega, penzioneri, zatim radno sposobna lica koja su zaposlena ali bez materijalnih primanja, oboljeli iz ove kategorije kojima su potrebna stalna novčana sredstva za liječenje i drugi.

Rast siromaštva i povećanje broja lica u stanju socijalne potrebe znatno su u 2014.godini u cijeloj FBiH pa i u gradu Tuzli doprinijele elementarne nepogode (poplave, klizišta) koje su direktno i indirektno ugrozile veliki broj lica i stavile ih u stanje socijalne potrebe bez njihove lične krivice, a što ni uža ni šira društvena zajednica nisu dočekale spremno i nisu odgovorile na adekvatan način.

Broj lica u stanju socijalne potrebe i socijalnih prava kao i narastajući uzroci za povećanje istih, već nameće potrebu za drugačijim sistemom ukupnog socijalnog sektora na nivou FBiH,

jedinstvena u prvoj fazi, a zatim na nivou države BiH, jer to i jeste njena obaveza.

Potrebno je izgraditi takav pristup socijalnoj zaštiti koji će biti zasnovan na potrebama i aktivnoj ulozi korisnika, decentralizaciji socijalne politike i razvoja sistema usluga koji u prvi plan stavlja potrebe korisnika i razvija usluge čija vrsta i sadržaj mogu odgovarati potrebama više različitih ciljnih grupa. Ovaj pristup se bazira na poštivanju ljudskih prava, osnaživanju i participaciji korisnika, a u njemu se primjenjuje holistička procjena korisnika pri čemu je sam korisnik partner, a ne objekt zaštite. Pokazalo se da su u socijalnoj sferi, jako potrebne lokalne inicijative i podrška stvaranju lokalne socijalne zaštite koja će mobilisati dodatne ljudske i materijalne potencijale u rješavanju socijalnih problema. Ta potreba se potvrđuje naročito u kriznim situacijama kao što su poplave i klizišta, koje su se javile u martu i maju 2014.godine sa golemim posljedicama. Posebnu ulogu i u tome imao je Centar za socijalni rad Tuzla kao institucija od posebnog društvenog značaja, čija se uloga ne iscrpljuje samo u pružanju određenih socijalnih usluga, već i na kreiranju socijalnih politika, donošenju zakona i mjera za unapređivanje kompletnog socijalnog sistema.

Grad Tuzla pokazao se izuzetno važnim nosiocem socijalne zaštite i socijalnog razvoja, jer se na njegovim prostorima već realizuje većina mjera koje imaju za cilj prevazilaženje socijalne isključenosti građana. Gradu je potrebno dati daleko veće ovlasti u sistemu socijalne zaštite kako bi mogao još efikasnije odgovoriti na potrebe građana. Grad bi morao imati uslove i resurse koji su neophodni da bi mogao predstavljati zajednicu života, rada i stvaranja svakog čovjeka.

S tim u vezi Centar za socijalni rad naročito je u 2014.godini pokazao da je u svako doba Gradu spreman staviti na raspolaganje sve svoje raspoložive i dodatne resurse i kapacitete.

1.2. UKUPAN BROJ PREDMETA, OBRAĐENIH SLUČAJEVA I INTERVENCIJA

1.2.1. Ukupan broj predmeta

Tabela br. 1.

Prvostepeni postupak			Drugostepeni postupak			Obična pošta		
UPI 1	2013	2014	UPI 2	2013	2014		2013	2014
- riješeno	3577	4465	- riješeno	56	48	- riješeno	1294	1481
- neriješeno	87	382	- neriješeno	21	21	- neriješeno	18	35

UKUPNO	3664	4847		77	69		1312	1516

Iz ove tabele je vidljivo da je u 2014.godini u odnosu na 2013.godinu povećan broj predmeta u prvostepenom upravnom postupku za 1183 predmeta, a smanjen u drugostepenom upravnom postupku za 8 predmeta. Broj predmeta obične pošte, također je povećan za 204 predmeta. Razlog je u povećanom broju predmeta, povećanom broju revizija i izdatih rješenja.

1.2.2.Ukupan broj obrađenih slučajeva

Tabela 2.

ZA DJECU I OMLADINU		ZA ODRASLE	
2013	2014	2013	2014
1500	1700	8000	8100

Ukupan broj obrađenih slučajeva u 2014.godini u odnosu na 2013.godinu veći je za djecu i omladinu za 200, a za odrasle za 100 slučajeva. Razlozi su isti kao i u tabeli 1.

1.2.3.Ukupan broj intervencija socijalne zaštite

Tabela 3.

ZA DJECU I OMLADINU		ZA ODRASLE	
2013	2014	2013	2014
1500	1600	11000	11100

Ukupan broj intervencija socijalne zaštite u 2014.godini u odnosu na 2013.godinu je veći za djecu i omladinu za 100 slučajeva kao i za odrasle osobe.

1.3. RAD STRUČNIH TIMOVA

U Centru su u 2014.godini djelovala tri stručna tima. Stručni tim za zaštitu djece održao je 124 sastanka. Bavio se uglavnom poslovima starateljstva, smještajem djece u porodice,

domove, popisom i zaštitom imovine, usvojenjima, posredovanjem kod nesređenih odnosa u porodici, posredovanjem u mirenju bračnih partnera, povjeravanjem djece prije razvoda braka i održavanjem ličnih odnosa i neposrednih kontakata djece i roditelja i obradom maloljetnika pri sklapanju brakova.

Stručni tim za zaštitu djece ometene u psihičkom i fizičkom razvoju i delinkventne djece održao je 45 sastanaka. Bavio se uglavnom smještajem djece u škole, zavode i porodice, smještajem u odgojne ustanove, obradom i smještajem u VPD i maloljetničke zatvore, provodio je mjere pojedinačnog nadzora i upućivanja u Disciplinski centar i radio sa djecom po povratku iz određene ustanove.

Stručni tim za zaštitu poslovno nesposobnih, starih i drugih lica održao je 91 sastanak. Bavio se pokretanjem postupka za oduzimanje poslovne sposobnosti, postavljenjem staraoca, zaštitom imovine poslovno nesposobnih lica, smještajem u porodice i ustanove socijalne zaštite, radom sa alkoholičarima, narkomanima i drugim, ostvarivanjem prava na materijalnu pomoć i rješavanje stambenih potreba, obezbjeđivanjem pomoći za sahranu umrlih lica i dr.

1.4. RAD STRUČNIH RADNIKA

U 2014.godini poslove stručnog socijalnog i drugog rada iz oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i porodica sa djecom obavljalo je 8 socijalnih radnika, 3 pravnik, 2 psihologa-pedagoga, 2 sociologa. Uz to bilo je angažovano i 10 administrativnih radnika i 4 kao pomoćno osoblje.

Radili su sa građanima iz 40 mjesnih zajednica koje čine grad Tuzla, sa oko 150 hiljada stanovnika ili oko 40 hiljada porodica. Obradili su ukupno 3827 predmeta. Obraćao im se veliki broj građana čijem su zahtjevu udovoljili. Bilo je mnogo i onih čijim zahtjevima nisu mogli udovoljiti zbog toga što ih nema niti u jednom zakonu, a u teškoj su materijalnoj i zdravstvenoj situaciji (npr. radnici pogrešno privatizovanih firmi koji su ne svojom krivicom ostali bez posla).

Naročito velika tražnja za uslugama stručnog socijalnog rada povećala se u vrijeme elementarne nepogode (poplave i klizišta), koje su se desile u martu i maju 2014.godine. Tim povodom obratilo im se 1654 direktno ugrožena lica i još 4753 lica koja su imala potrebu za uslugama socijalne zaštite. Stručni radnici Centra dali su izuzetno puno od sebe da bi pomogli građanima koji su se našli u različitim problemima i teškoćama. U toku jednog radnog dana svi su u prosjeku primali 10-20 građana radi davanja stručnih uputa i savjeta, prikupljanja dokumentacije, izrade anamneza, razmjene informacija i davanja određenih stručnih mišljenja. Procjenjuje se da je obavljeno više od 15 hiljada takvih neposrednih razgovora, a nekoliko puta više ih je obavljeno telefonskim putem.

Stručni radnici Centra su u 2014.godini izradili 1216 anamneza (izvještaja o ličnim, porodičnim, materijalnim i drugim prilikama), 921 rješenje, 685 revizija i 771 izvještaj, analize i sl. Osim toga radili su na saniranju porodičnih odnosa i konfliktnih situacija u 480 slučajeva, određivanju posebnog i privremenog staratelja, starateljstvo u 129 slučajeva, smještaju djece i odraslih u porodice i ustanove, na reviziji starateljstvo, reviziji novčanih pomoći itd. Učestvovali su u radu stručnih timova 250 puta, u svakodnevnim dežurstvima 365 puta, u savjetovalištima 102 puta, te u edukativnim i sličnim seminarima 48 puta.

Poslovi socijalnog stručnog rada obuhvataju i rad na terenu, kao što su uvid u porodičnu situaciju (568) rad sa licima koji imaju problema sa mentalnim zdravljem (134), licima sa društveno negativnim ponašanjem (185), žrtvama nasilja u porodici (134), prisustvo sudskim ročištima (105), praćenje djece i odraslih u porodice i ustanove (62), ostvarivanje saradnje sa mjesnim zajednicama i drugim institucijama (592), ostvarivanje saradnje sa vladinim i nevladinim organizacijama (105). Posredovali su u radu sa osuđenim licima i njihovim porodicama i pružali im stručnu pomoć u 93 slučaja, te novčanu i drugu pomoć u 556 slučajeva. Radili su sa 46 porodica alkoholičara i 10 porodica narkomana, te im pružali pomoć u liječenju, smještaju u ustanove i materijalnu pomoć. Sve navedene i mnoge druge ovdje ne navedene poslove stručni radnici Centra obavili su veoma uspješno i pored toga što je i u 2014. godini postojao nedostatak kadrova i radili su u veoma skućenom prostoru zbog davanja matičnom uredu Grada dijela prostorija zbog već poznatih razloga. Još su se morali i dodatno angažovati zbog saniranja posljedica elementarne nepogode (poplava i klizišta).

Stručni radnici Centra uočavaju da njihov rad nije dovoljno cijenjen u društvu iako ima definisanu važnu i odgovornu društvenu ulogu. Da je cijenjen prišlo bi mu se odgovornije i temeljitije od strane nadležnih državnih struktura i oni bi učestvovali u definisanju ciljeva i programa socijalne zaštite. To u ime njih rade drugi često neplanski, nedovoljno stručni i ne pripremljeni ljudi i zbog toga stalno imamo disparitet između rastućeg broja potreba i problema i stalnog nedostatka potrebnih sredstava.

Problem je i u tome što je stručni rad Centra, zbog nedostatka kadrova i sredstava, organizovan po MZ-a a ne po referatima. Tako stručni radnik vodi upravno-pravni postupak i rješava probleme socijalno-pravne zaštite u različitim oblastima, kao npr. naknade za korisnike stalne novčane pomoći, jednokratne novčane pomoći, smještaj djece i odraslih lica u porodice, smještaj djece i odraslih lica u ustanove socijalne zaštite i sl. Zbog takvog stanja postoje manje mogućnosti za rješavanje osnovne funkcije poslova socijalne zaštite, odnosno pružanja usluga socijalnog rada putem preventivnog djelovanja kod porodica i pojedinaca (naročito u izlascima iz Centra, u radu na terenu). Veliki problem i teret stručnim radnicima Centra predstavlja i to što davanja za socijalnu zaštitu permanentno kasne po nekoliko mjeseci zbog čega korisnici negoduju i njih okrivljuju.

1. OBLICI I MJERE ZAŠTITE

Oblici i mjere zaštite regulisani su Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i porodice sa djecom FBiH (osnovni oblici) i Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i porodice sa djecom Tuzlanskog kantona (dopunski oblici).

2.1. SOCIJALNA ZAŠTITA

U oblasti socijalne zaštite u 2014. godini posebna pažnja je posvećena:

- pružanju novčanih i drugih materijalnih pomoći;
- porodičnoj zaštiti;
- smještaju djece i odraslih u druge porodice;
- smještaju djece i odraslih u ustanove socijalne zaštite.

2.1.1. Novčane i druge materijalne pomoći

Tabela 4.

Vrste pomoći	Broj korisnika	
	2013.	2014.
- stalne novčane pomoći	628	613
- tuđa njega i pomoć	194	200
- jednokratne pomoći	588	596
- izuzetne jednokratne pomoći	5	2
- privremene novčane pomoći	6	3
UKUPNO	1.421	1.414

U 2014. godini smanjen je broj korisnika stalne novčane pomoći za 15 korisnika a povećan je broj korisnika tuđe njege i pomoći za 6 korisnika. Isto tako povećan je broj jednokratnih pomoći za 8 korisnika. Izuzetne jednokratne pomoći smanjene su za 3 korisnika. Privremene novčane pomoći smanjene su za 3 korisnika. Treba napomenuti da je bio daleko veći broj zahtjeva građana za sve oblike novčanih davanja kojima Centar nije mogao udovoljiti zbog nedostatka sredstava, a najčešće se radilo o opravdanim zahtjevima. Uz to neke su isplate kasnile šest i više mjeseci što je još više uticalo na nezadovoljstvo građana grada Tuzla.

2.1.2. Djeca ugrožena porodičnom situacijom

Tabela 5.

Porodično stanje	Stanje na početku 2014.	Novoevidentirani i reaktivirani	Stavljeni u pasivu	Stanje na kraju 2014.
- djeca bez oba roditelja	6	2	-	8
- djeca nepoznatih roditelja	1	-	-	1
- djeca napuštena od roditelja	22	1	5	18
- roditelji spriječeni da obavljaju roditeljsku dužnost	14	2	3	13
- roditelji zanemaruju ili zlostavljaju djecu	16	4	2	18
UKUPNO	59	9	10	58

Od ukupnog broja djece koja su u 2014.godini bila ugrožena porodičnom situacijom najveći je broj djece koja su napuštena od strane roditelja njih 18, zatim djece roditelja koji zanemaruju ili zlostavljaju svoju djecu, isto tako 18 i roditelji spriječeni da obavljaju roditeljsku dužnost 13. Od ukupnog broja 28 je muške i 30 ženske djece.

2.1.3. Djeca sa smetnjama u duševnom ili tjelesnom razvoju

Tabela 6.

Oblici smetnji	Stanje na početku 2014.	Novoevidentirani i reaktivirani	Osposobljeni	Stanje na kraju 2014.
- slijepi i slabovidni	15	4	-	19

- gluhi i nagluhi	31	9	-	40
- s poremećajima u govoru i glasu	19	9	-	28
- s tjelesnim oštećenjima	67	13	-	80
- sa smetnjama u psihičkom razvoju	79	6	-	85
- sa kombinovanim smetnjama	268	38	-	306
UKUPNO	479	79	-	558

Ova tabela govori da je u 2014.godini u odnosu na 2013.godinu broj djece sa smetnjama u duševnom i tjelesnom razvoju povećan za 79 djece. Povećan je broj djece sa svim oblicima smetnji kao npr.: slijepi i slabovidne djece za 4, gluhe i nagluhe za 9, s poremećajima u govoru i glasu za 9, s tjelesnim oštećenjima za 13, sa smetnjama u psihičkom razvoju za 6 i sa kombinovanim smetnjama za 38 djece. Od ukupnog broja djece s poremećajima u razvoju 222 je ženske djece, a 336 muške.

2.1.4. Punoljetne osobe sa smetnjama u duševnom i tjelesnom razvoju

Tabela 7.

Oblici smetnji	Stanje na početku 2014.	Novoevidentirani i reaktivirani	Osposobljeni	Stanje na kraju 2014
- slijepi i slabovidni	13	1	-	14
- gluhi i nagluhi	40		-	-
- s tjelesnim oštećenjima	72		-	-
- s psihičkim				

smetnjama	874	2	-	876
- kombinovane smetnje	728	8	-	736
UKUPNO	1.727	11	-	1.738

U 2014.godini povećao se broj starih slijepih i slabovidnih lica za 1, lica sa psihičkim smetnjama za 2 i lica sa kombinovanim smetnjama za 8. Od ukupnog broja punoljetnih osoba sa smetnjama u psihičkom i fizičkom razvoju 997 su žene, a 741 muškarci.

2.1.5. Punoljetne osobe koje nemaju dovoljno prihoda za izdržavanje

Tabela 8.

Starosna struktura	Svega	Žene	Novoevidentirani i reaktivirani	Stavljeni u pasivu	Stanje na kraju 2104
18-21	15	9	-	-	-
22-26	27	15	-	-	-
27-45	441	290	-	-	-
46-59	527	263	-	-	-
60-65	207	130	-	-	-
65 i više godina	551	376	-	-	-
UKUPNO	1768	1083	116	144	1740

Ova tabela govori da se s povećanjem godina starosti povećava broj lica koja nemaju dovoljno sredstava za izdržavanje, tako da je najveći broj takvih lica koja imaju više od 65 godina, njih čak 551 od čega su 376 žene. Ukupno novoevidentiranih takvih lica je 116, a čak 144 je stavljeno u pasivu.

2.1.6. Osobe u stanju različitih socijalno-zaštitnih potreba

Tabela 9.

Vrste socijalno-zaštitnih potreba	Stanje na početku 2014.g.	Novoevidentirani i reaktivirani	Stavljeni u pasivu	Stanje na kraju 2014.g.
- s teškim stambenim prilikama	-	-	-	-
- vratili se sa izdržavanja kazne	-	45	-	45
- stradali u elementarn. nepogodama	-	1654	-	1654
- civilne žrtve rata	173	2	5	170
- članovi porodice civilnih žrtava rata	189	6	7	188
- kojima su potrebne usluge sl. soc. rada	-	4753	-	4753
UKUPNO	362	6460	12	6810

U 2014. godini desila se elementarna nepogoda, na području grada Tuzla (poplave i klizišta) što je pvećala, odnosno usloвила veću tražnju za uslugama socijalnog rada svih građana, posebno onih koji su i bili u stanju socijalne potrebe, kao i onih 1654 koji su imali direktne štete. Evidentirani su prvi put i onih (45) koji su se vratili sa izdržavanja kazne.

2.1.7. Starateljstvo i usvojenje

Tabela 10.

Oblici	Maloljetne osobe	Punoljetne osobe

starateljstva usvojenja	i Ugrožene porodič. situacijom	Ostali	Osobe sa smetnjama u razvoju	Duševno bolesne osobe	Ostali
-starateljstvo nad maloljetnim i punoljetnim licima	9	-	7	-	-
- starateljstvo za posebne slučajeve	-	12	-	75	134
- usvojenje	2	-	-	-	-
UKUPNO	11	12	7	75	134

Ova tabela govori da je smanjen broj usvojene djece za 2 u 2014.godini u odnosu na 2013.godinu, ali je znatno povećan broj lica kojima je imenovan staralac za posebne slučajeve za 112 slučajeva.

2.1.8. Smještaj djece i odraslih u porodice i ustanove

Tabela 11.

TIPOVI SMJEŠTAJA	D J E C A		ODRASLI	
	2013	2014	2013	2014
- Domovi i druge ustanove	27	29	139	135
- Smještaj kod srodnika	36	37	8	8
- Smještaj kod nesrodnčkih porodica	14	10	9	4
UKUPNO	77	76	156	147

Ovdje se radi o ukupnom broju smještenih osoba u ustanove i porodice u 2013. i 2014.godini. Smještaj djece u ustanove povećan je za 2 djece, a smanjen za 4 odrasle osobe. Smještaj kod srodnika povećan je za 1 dijete dok je kod starih osoba broj ostao isti (8). Smještaj kod

nesrodničkih porodica smanjen je za 4 djece, a za odrasle osobe za 5 osoba.

2.1.9. Razvrstavanje djece i omladine sa smetnjama u duševnom i tjelesnom razvoju

Tabela 12.

GODINE STAROSTI								UKUPNO RAZVRSTANO DJECE	
manje od 7 g.		od 7 do 14		od 15 do 16		od 17 do 18			
svega	ženske	svega	ženske	svega	ženske	svega	ženske	svega	ženske
17	4	42	16	4	-	16	7	79	27

U 2014.godini razvrstano je (kategorisano) ukupno 79 djece, od čega 27 ženskih osoba sa smetnjama u duševnom i tjelesnom razvoju. Najviše razvrstavane djece je u dobi od 7 do 14 godina starosti i to 42 od čega je 16 ženske djece. Najviše je djece sa kombinovanim smetnjama (38), sa tjelesnim oštećenjima (13), sa smetnjama u sluhu (9), sa poremećajima u govoru i glasu (9), sa smetnjama u psihičkom razvoju (6) i sa smetnjama u vidu (4) djece.

2.2. CIVILNE ŽRTVE RATA

Civilna žrtva rata je lice kod kojeg je tokom rata ili neposredne ratne opasnosti usljed ranjavanja ili nekog drugog oblika ratne torture nastupilo oštećenje organizma, što uključuje mentalno oštećenje ili značajno narušavanje zdravlja ili nestanak ili pogibija tog lica.

Civilne žrtve rata prema Zakonu o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i porodice sa djecom imaju sljedeća prava:

- ličnu invalidninu ili mjesečno lično novčano primanje;
- dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica;
- ortopedski dodatak;
- porodičnu invalidninu;
- pomoć u troškovima liječenja i nabavci ortopedskih pomagala;
- osposobljavanje za rad (profesionalna rehabilitacija, prekvalifikacija, dokvalifikacija);
- prioritetno zapošljavanje;
- prioritetno stambeno zbrinjavanje;
- psihološku i pravnu pomoć.

Civilne žrtve rata razvrstavaju se prema procentu oštećenja u šest grupa i to:

- I grupa- invalidi sa 100% tjelesnog oštećenja kojima je za održavanje života potrebna pomoć i njega od strane drugog lica;
- II grupa- invalidi sa 100% tjelesnog oštećenja;
- III grupa- invalidi sa 90% tjelesnog oštećenja;
- IV grupa- invalidi sa 80% tjelesnog oštećenja;
- V grupa- invalidi sa 70% tjelesnog oštećenja;
- VI grupa- invalidi sa 60% tjelesnog oštećenja;

Primanja i korisnici tokom 2014.godine su iskazani u sljedećoj tabeli:

Tabela 13.

VRSTE PRIMANJA	Broj korisnika	Broj korisnika
	2013.god.	2014 god.
- Lična invalidnina	91	90
- Mjesečna lična nov. primanja	77	80
- Dodatak za njegu i pomoć	5	5
- Ortopedski dodatak	45	46
- Porodična invalidnina	144	188
UKUPNO	362	409

Ovo je stanje korisnika i novčanih uplata u decembru 2013. i 2014.godine. Broj korisnika ličnih invalidnina u 2014.godini u odnosu na 2013.godinu smanjio se za 1 korisnika, broj korisnika mjesečnih ličnih novčanih primanja povećao se za 3 korisnika, broj korisnika ortopedskog dodatka povećao se za 1 korisnika, a broj korisnika porodičnih invalidnina za čak 44 korisnika.

2.3. ZAŠTITA PORODICE SA DJECOM

Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom posebno je uređena oblast zaštite porodice sa djecom. Međutim, tim Zakonom oblast zaštite porodice sa djecom svrstana je u ostale oblike socijalne zaštite koji se finansiraju u skladu sa odlukama Vlade TK i naspram ekonomske moći TK, odnosno zavisno od raspoloživih sredstava. U 2014.godini ustanovljena su sljedeća prava:

- pravo na dječiji dodatak;
- pravo na uvećani dječiji dodatak;
- refundacija plaće majci porodilji;

Vrste primanja, broj korisnika u 2014.godini i 2013.godini su iskazani u sljedećoj tabeli:

Tabela 14.

VRSTE PRIMANJA	2014.godina	2013.godina
-dječiji dodatak	1530	1550
- uvećani dječiji dodatak	361	342
- refundacija plaće majci porodilji	368	342
UKUPNO	2259	2234

Dječiji dodatak za djecu nezaposlenih roditelja i sa utvrđenim imovinskim cenzusom je 20 KM mjesečno po djetetu, a za porodice sa troje i više djece u iznosu od 40 KM mjesečno po svakom djetetu. To pravo u gradu Tuzla u 2014.god. ostvarilo je 1530 korisnika, a uvećani dječiji dodatak ostvarilo je 361 dijete.

Pravo na naknadu umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje s posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta ostvarilo je 368 majki porodilja.

Očito je da ostvarivanje navedenih prava nije dovoljno za zaustavljanje negativnih tokova u padu nataliteta, pravilnom odgoju, odrastanju i podizanju djece, te je potrebno da Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak u Vladi TK u narednom periodu obezbijedi punu primjenu Zakona, a što se odnosi na redovnu i kontinuiranu isplatu prava porodicama sa djecom koja nisu bila obuhvaćena u prethodnom periodu. Vlada TK u narednom periodu posebno se mora angažovati za pomoć nezaposlenim majkama porodiljama u prehrani djeteta, nabavci potrebne opreme za novorođenčad i za ukupnu brigu i pomoć majkama u odgoju i podizanju djece.

Kad je u pitanju zaštita porodice sa djecom Centar je svim oblicima i formama te zaštite pružio posebnu pažnju jer su to najranjivije kategorije društva.

Posebnu pažnju Centar je posvetio djeci i mladima ugroženim porodičnom situacijom i djeci sa poremećajima u ponašanju i ličnosti, djeci ometenoj u psihičkom u fizičkom razvoju. Uočeno je da poremećaji u životima djece najčešće nastaju kao posljedica smrti roditelja, vanbračnog rađanja djece, razvoda brakova, migracija, ratom izazvanih asocijalnih stanja, bolesti roditelja, alkoholizma, narkomanije grubog zanemarivanja roditeljskih dužnosti i dr. Pružane su pomoći direktne i indirektne, u izdržavanju, povjere djece kod razvoda brakova, u saniranju porodičnih prilika, starateljstvu, utvrđivanju očinstva pa do smještaja u dom ili drugu porodicu.

Uočeno je, također, da su poremećaji u ponašanju ličnosti ozbiljan društveni i socijalni problem. Najneposrednije se povezuju sa njihovom materijalnom ugroženošću, poremećenim odnosima u porodici i raznim drugim faktorima.

Djeci ometenoj u psihičkom i fizičkom razvoju i njihovim porodicama Centar je pružao veliku pomoć i podršku jer se zna da su to najugroženije kategorije u stanju najveće socijalne potrebe.

2.4. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Pravo na zdravstvenu zaštitu je jedno od osnovnih ljudskih prava, ali je u cijeloj BiH, pa i u gradu Tuzla znatno ugroženo. Mnogo ljudi, pa čak i djeca ne mogu ostvariti pravo zbog toga što su im roditelji ostali bez posla, ne svojom krivicom, što se nisu na vrijeme javljali na Zavod za zapošljavanje, što nisu upisani (evidentirani) ili zbog nekih drugih razloga. Upravo zbog toga zdravstvena zaštita u gradu Tuzla bila je u 2014.godini u fokusu interesovanja stručnih radnika Centra za socijalni rad. To se odnosi na sve kategorije korisnika kojima je ta zaštita zaista bila potrebna. Centar za socijalni rad Tuzla je na stanovištu da što prije u cijeloj državi BiH treba provesti temeljitu reformu sektora zdravstvene zaštite kako bi se svim građanima pod jednakim uslovima obezbjedio minimum zdravstvenih usluga na cijelom prostoru BiH.

Korisnici zdravstvene zaštite koji pravo ostvaruju u gradu Tuzla preko Centra za socijalni rad prikazani su u sljedećoj tabeli:

Tabela 15.

Vrste korisnika	Broj korisnika 2013.	Broj korisnika 2014.
- Korisnici stalne novčane pomoći	630	448
- Djeca i odrasli smješteni u ustanove	82	84
- Djeca od rođenja do polaska u školu	138	131
- Djeca i odrasli na por. smještaju	37	39
- Lica starija od 65 godina	86	103
- Civilne žrtve rata	9	10
UKUPNO	982	815

Podaci iz ove tabele govore da je u 2014.godini u odnosu na 2013.godinu smanjen broj korisnika zdravstvene zaštite za 167 korisnika. Najviše je smanjen broj korisnika stalne novčane pomoći za 182 korisnika i broj djece od rođenja do polaska u školu za 7 korisnika. Povećan je broj korisnika djece i odraslih smještenih u ustanove za 4, djeca i odrasli na porodičnom smještaju za 2, lica starija od 65 godina za 17 i civilne žrtve rata za 1 korisnika.

2.5. PSIHOSOCIJALNA ZAŠTITA

Psihosocijalna zaštita djece i odraslih lica spada u specifične vidove socijalne zaštite čija je zadaća da potiče, organizuje i provodi aktivnosti sa svrhom suzbijanja socijalnih, porodičnih i osobnih problema. Vodeća načela stručnih radnika u toj oblasti su etička načela koja podrazumijevaju promicanje vrijednosti i dostojanstva svakog ljudskog bića. Specifični ciljevi stručnog socijalnog rada su:

1. Osnaživanje pojedinaca ili grupa za djelovanje i rješavanje problema;
2. Uspostavljanje veza između pojedinaca i resursa zajednice;
3. Razvijanje mreže institucija koje će djelotvorno reagovati na potrebe ljudi u nevolji.

Ovi ciljevi se ostvaruju kroz savjetodavni i psihosocijalni tretman. Savjetovanje je programirana pomoć kojoj je svrha uspješnije prevladavanje poteškoća, stvaranje uslova za očuvanje i razvoj ličnih mogućnosti te odgovornog odnosa pojedinaca prema samome sebi, porodici i društvu.

Psihosocijalni tretman je proces psihičkog i socijalnog osnaživanja pojedinaca (djeteta i odrasle osobe), njegove porodice i socijalnog okruženja kako bi u sebi i svojoj neposrednoj okolini pronašao ili stekao snage i načine za uspješno suočavanje sa stresom i prevladavanje krize.

Psihosocijalna pomoć ima dugoročan zadatak usmjeren na normalizaciju psihičkog i socijalnog života djece i odraslih. Program psihosocijalne pomoći je namjenjen osobama i grupama u krizi s ciljem sprečavanja teškoće prilagođavanja, sprečavanja pogoršanja psihičkog stanja i razvoja psihičkih poremećaja i smetnji zbog već nastalih psihičkih tegoba.

U okviru psihosocijalne pomoći i tretmana većina programa je usmjerena prema djeci, adolescentima, maloljetnicima bez roditeljskog staranja, partnerskim odnosima i nasilju u porodici. Interakcijske aktivnosti zavise od potreba pojedinaca i porodice. Uglavnom nastojimo otkriti, a zatim i osnažiti resurse svakog pojedinca i porodice, poticati nenasilno rješavanje sukoba unutar porodice, ojačati pojedince da se uspješno nose sa stresom i krizom i da preuzmu kontrolu nad vlastitim životom. Oblici rada ovise o konkretnim teškoćama, ali najčešće primjenjujemo individualni pristup, porodičnu i partnersku terapiju i savjetovanje. Radi ilustracije navodimo neke od aktivnosti koje provodimo u okviru psihosocijalnog tretmana:

1. Pružanje kontinuirane socijalne i psihološke pomoći pojedincima i porodicama u krizi. Pruženo je u 2014.godini oko 90 takvih pomoći.
2. Individualno savjetovanje odraslih u rješavanju partnerskih, roditeljskih, statusnih i drugih problema. Pruženo je oko 50 takvih savjetovanja.
3. Preduzimanje porodično-pravnih mjera socijalne zaštite djece i žrtava nasilja u porodicama u kojima je prisutno nasilje. Pruženo je oko 80 takvih konkretnih mjera.
4. Rad sa adolescentima na pozitivnoj socijalizaciji i sazrijevanju, te rad sa adolescentima koji pokazuju poremećaje u ponašanju koji se ogledaju u agresivnosti, neposluhu, impluzivnosti,

povučenosti i depresivnosti, te sklonosti ka vršenju krivičnih djela. Pruženo je oko 40 konkretnih mjera i tretmana.

Rad se bazira na postavljanju ličnih granica, stvaranju pozitivne slike o sebi, savladavanja otpora prema autoritetu, usvajanju pozitivnih vrijednosti i navika, pomoć u savladavanju nastavnog gradiva kroz usvajanje tehnike učenja, te struktuiranje slobodnog vremena.

5. Individualni i savjetodavni rad sa roditeljima čija djeca pokazuju poremećaje u ponašanju. Pruženo je oko 30 takvih razgovora i savjetovanja. Rad se bazirao na usvajanju vještina odgoja, postavljanju jasnih granica i pravila za djecu, podučavanje djece vještinama koje će trajati cijeli život (pristojnost, empatija, samopoštovanje, stvaranje pozitivnog autoriteta, specifičnosti faza razvoja djeteta i dr.).

3. RAD NA PREVENCIJI I SPREČAVANJU NEGATIVNIH DRUŠTVENIH POJAVA

3.1. RAD SA ODGOJNO ZAPUŠTENOM I DELINKVENTNOM DJECOM I OMLADINOM

Centar za socijalni rad, kao stručna služba dječije i socijalne zaštite ima veoma složen zadatak kada je u pitanju odgajanje djece. Pored direktnog rada sa mladima radi sprečavanja pojave delinkventnog ponašanja, Centar je i u 2014.godini radio na kontinuiranom djelovanju svih koji se bave mladim osobama (škole, policija, pravosudni organ, NVO i drugi). Takvim načinom rada postignuti su i odgovarajući rezultati.

Da bi se pravovremeno moglo raditi na otklanjanju pojave delinkvencije u Centru se dosta radi na otklanjanju uzroka. Nakon analize dosijea da se zaključiti da je najčešći uzrok ovoj pojavi poremećeni bračni, porodični odnosi i loš odgojni postupak, što nameće potrebu za još organizovanim pedagoško socijalnim radom sa porodicom kao i sa maloljetnicama. Česta pojava je uticaj lošeg društva što posebno karakteriše mladi uzrast.

Organizovano korištenje vremena bio bi najbolji način i najefikasnija mjera borbe protiv tih pojava. Tu, prije svega, mislimo na brži razvoj ustanova gdje bi djeca i mladi mogli organizovano provoditi slobodno vrijeme: klubovi, igrališta, rekreacioni centri, udruženja i sl.

Postojeći disko klubovi, kafići i sl. kao stjecišta zabave mladih pogodna su mjesta za nastavak devijantnih ponašanja. To govori da je zabava mladih prepuštena stihiji i da nije organizovana, da se odvija bez kontrole, a kad je i organizovana to su vrlo rijetki momenti, pa nije rijetkost da se u ovim objektima dešavaju razne radnje koje odudaraju od opšte prihvaćenih normi ponašanja kao što su: opijanja, uživanje droge-tableta, ispadi, tuče, krađe, razbojništva i sl., što sve skupa negativno utiče na mladu generaciju.

Rad na suzbijanju maloljetničke delinkvencije i prestupništva ne može biti potpun i sveobuhvatan bez postojanja određenih institucija u kojima se provodi izrečena odgojna mjera, odnosno omogućava prihvata maloljetnika. Osnivanje i rad Disciplinskog centra pokazao se u tom smislu kao pun pogodak.

Polazeći od savremenih tendencija i shvatanja o društvenoj zaštiti maloljetnih predstupnika Centar se i dalje zalaže da se postupak prema maloljetnicima zasniva na principima demokratizacije, poštivanja ličnosti, maloljetnika, da se približimo evropskim i svjetskim standardima kod stvaranja uslova svoj djeci za normalan razvoj.

Rad sa maloljetnicima delinkventnog ponašanja prikazan je u sljedećoj tabeli:

Tabela 16.

MALOLJETNIČKA DELINKVENCIJA		
VRSTE POSLOVA	Broj lica	Broj lica
	2013.god.	2014 god.
- rad sa maloljetnicima koji pokazuju poremećaje u ponašanju	92	110
- stručna obrada maloljetnika	92	64
- pružene pomoći roditeljima u odgoju djece	5	4
- sačinjeni izvještaji tužilaštvu i sudu	61	64
- sačinjeni izvještaji sudu za prekršaje	84	3
UKUPNO	318	245

Maloljetnička delinkvencija u gradu Tuzli značajno je smanjena u 2014.godini u odnosu na 2013.godinu (64:92 slučaja). Tome je pored ostalog doprinio povećan rad sa maloljetnicima koji pokazuju poremećaje u ponašanju.

Sljedeća tabela govori o tome koji su sve oblici poremećaja u ponašanju bili prisutni:

Tabela 17.

POREMEĆAJI U PONAŠANJU		
OBLICI POREMEĆAJA U PONAŠANJU	2013.	2014.
- skloni skitnji	3	-
- skloni prosjačenju	-	-
- skloni prostituciji	-	-
- skloni vršenju krivičnih djela	61	64
- narkomani	6	-
UKUPNO	70	64

Tabela pokazuje da je 2014.godini u odnosu na 2013.godinu bilo više počinitelja krivičnih djela za 3 slučaja, a u 2014.godini nije bilo osoba sklonih skitnji i narkomaniji. Ovdje je potrebno pomenuti problem recidiva, odnosno maloljetnika koji su počinili krivična djela i kasnije se javljaju kao novi počinioci njih čak 11. Radi se o vrlo rizičnoj kategoriji kojoj bi trebalo posvetiti posebnu brigu. Neophodno je konstantno praćenje tih maloljetnika, ostvarivanje što većeg broja kontakata sa maloljetnicima i njihovim porodicama, te pružati adekvatnu pomoć i maloljetnicima i porodicama.

Sljedeća tabela pokazuje vrste i broj izrečenih i provedenih odgojnih mjera:

Tabela 18.

IZREČENE I PROVEDENE ODGOJNE MJERE		
VRSTE ODGOJNIH MJERA	2013.	2014.
- pojačan nadzor roditelja/staratelja	9	9
- pojačan nadzor organa starateljstva	8	1
- upućivanje u Disciplinski Centar	9	7
- upućivanje u vaspitno popravni dom	-	-
- maloljetnički zatovr	1	-
- upućivanje na radnu terapiju	-	-
- prekršajne mjere (ukor, lično izvinjenje, upućivanje u redovno pohađanje škole)	-	3
- obustava postupka	15	4
UKUPNO	42	24

Tabela pokazuje da je u 2014.godini u odnosu na 2013.godinu smanjen obim odgojnih mjera. Pojačan nadzor organa starateljstva za 7 slučajeva i upućivanje u Disciplinski centar za 2 slučaja. Od početka 2014.godine uvedene su i prekršajne mjere (ukor, lično izvinjenje, upućivanje na redovno školovanje) kojih je bilo 3. Smanjene su i obustave postupaka sa 15 u 2013. na 4 u 2014.godini.

U realizaciji provođenja odgojnih mjera maksimiziraju se naponi stručnog osoblja Centra u pomoći porodici i maloljetnicima koji imaju problema sa delinkventnim ponašanjem. U posljednje vrijeme roditelji se sve više i samoinicijativno obraćaju Centru u želji da im se pruži pomoć u odgoju, ali i mladi ljudi se obraćaju za savjete šta da urade u određenim situacijama, što potvrđuje da se roditelji i djeca s povjerenjem obraćaju ovoj Ustanovi, ali i da se i ovaj oblik rada već dobro afirmisao u ovoj sredini. Pomoć roditeljima u odgoju djece je neophodna često i zbog toga što roditelji prave greške u odgoju, pa postižu pogrešne odgojne efekte, djeca se fizički maltretiraju, kažnjavaju, pretjeruje se u ograničenjima i zabranama, ili se roditelji zaštitnički ponašaju kako djetetu treba ukazati na greške u ponašanju.

3.2. NASILJE U PORODICI

Nasilje u porodici je u porastu i u gradu Tuzli. Razlozi su višestruki, a najčešći su poremećeni porodični odnosi, ekonomsko-socijalno stanje porodice, alkoholizam, narkomanija i druge negativne društvene pojave.

To je problem o kojem se sve više govori u porodici, a i u institucijama koje su nadležne za njegovo preveniranje kao i za zaštitu žrtava nakon učinjenog djela nasilja. Svakodnevno se povećava broj otkrivenih i prijavljenih slučajeva nasilja i to u 93% slučajeva žene su žrtve nasilja. Nasilje se vrši prema slabijima, a u porodici ga obično vrše muškarci prema djeci i ženama.

Da bi se kontinuirano djelovalo protiv ove sve zaširenije pojave moraju se uključiti svi državni organi i sve institucije od policije, centara za socijalni rad, pravosudnih organa i NVO.

Centar za socijalni rad Tuzla permanentno provodi specifične programe obuke za zaposlene u cilju njihovog senzibiliranja za rad sa žrtvama nasilja u porodici i u tome postiže sve bolje rezultate.

Sljedeća tabela pokazuje oblike nasilja po polnoj strukturi nad djecom, mladima i odraslim osobama:

Tabela 19.

NASILJE U PORODICI NAD DJECOM, MLADIMA I ODRASLIM OSOBAMA										
Starosna struktura zlostavljanih osoba	OBLICI NASILJA PO POLNOJ STRUKTURI									
	Fizičko nasilje		Emocionalno nasilje		Seksualno nasilje		Drugi oblici nasilja		UKUPNO	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
0-3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4-6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7-14	-	1	-	-	-	-	-	2	-	3
14-18	1	2	-	1	-	-	-	1	1	4
19-27	1	10	-	3	-	-	-	1	1	14
28-45	4	36	1	16	-	-	-	-	5	52
Preko 46	4	22	5	19	-	-	2		11	41
SVEUKUPNO	10	71	6	39	-	-	2	4	18	114

Iz tabele se vidi da su žrtve nasilja u 2014.godini u 114 slučajeva bile žene, a u svega 18 slučajeva muškarci. U 71 slučaju žene su bile žrtve fizičkog nasilja, a u 10 slučajeva muškarci. U 39 slučajeva izvršeno je emocionalno nasilje nad ženama, a u 6 slučajeva nad muškarcima. Nije zabilježen niti jedan slučaj seksualnog nasilja. Nad ženama je izvršeno 4 drugih oblika nasilja, a nad muškarcima 2 slučaja. Ukupno je u 2014.godini u gradu Tuzla zabilježeno 132 slučaja nasilja u porodici nad djecom, mladim i odraslim osobama, što je za 32 slučaja manje nego u 2013.godini.

Slijedeća tabela koja pokazuje vrste pomoći pruženih žrtvama nasilja u porodici:

Tabela 20.

PRUŽENE POMOĆI ŽRTVAMA NASILJA		
VRSTE POMOĆI	BROJ POMOĆI	
	2013.	2014.
- stručna pomoć žrtvama nasilja	105	89
- novčana pomoć žrtvama nasilja	52	19
- druge pomoći žrtvama nasilja (pomoć u smještaju u sigurnu		

kuću, povratak u porodicu i sl.)	11	33
UKUPNO	168	141

U 2014.godini u odnosu na 2013.godinu pruženo je manje pomoći žrtvama nasilja i manje je bilo evidentiranih slučajeva. Stručne pomoći pružene su u 89 slučajeva od ukupno prijavljeno 132 slučaja nasilja u porodici. Novčane pomoći žrtvama nasilja pruženo svega 19 slučajeva vjerovatno zbog nedostatka sredstava. Pružene su druge pomoći žrtvama nasilja, kao što su smještaj u sigurnu kuću, povratak u porodicu i sl. Takve pomoći pružene su u 33 slučaja.

Sljedeća tabela pokazuje prijavljene slučajeve nasilja nadležnim organima.

Tabela 21.

PRIJAVLJENI SLUČAJEVI NASILJA NADLEŽNIM ORGANIMA		
NADLEŽNI ORGANI	BROJ PRIJAVA	
	2013.	2014.
- policija	62	58
- sud	11	11
- tužilaštvo	8	13
- izrečene mjere	17	22
UKUPNO	98	104

U 2014.godini od 132 slučaja nasilja u porodici evidentirana u Centru 58 slučajeva je prijavljeno policiji, 11 slučajeva sudu i 13 slučajeva tužilaštvu, što je ukupno 82 slučaja prijavljenih nadležnim organima. U 80 slučajeva žrtve nasilja nisu pristale na to da se nasilje prijavi i nadležnim organima. Izrečene mjere (22) pokazuju da je prema korisnicima kaznena politika nešto oštrija u odnosu na 2013.godinu (22:17) slučajeva.

3.3. PROSTITUCIJA I TRGOVINA LJUDIMA

Prostitucija i trgovina ljudima su još uvijek izražene pojave, ali su još prilično tabu teme u našem društvu. Centar za socijalni rad imao je i ima obavezu da se u skladu sa svojim nadležnostima i zahtjevima policijskih i pravosudnih organa uključuje u otkrivanje i sprečavanje ovih pojava, kao i u vezi sa saniranjem njihovih posljedica.

U 2014.godini Centar se uključivao u akcije policijskih organa na sprečavanju slučajeva prostitucije i trgovine ljudima. Zabilježena su 3 slučaja prostitucije i u jednom slučaju je jedan socijalni radnik, po pozivu Ministarstva sigurnosti BiH učestvovao u postupku saslušanja stranih državljana, što se dovodi u vezu sa trgovinom ljudima. Poduzimane su konkretne mjere kao što su smještaj u sigurnu kuću, psihosocijalni tretman, stavljanje pod starateljstvo i pokretanje tužbi kod pravosudnih organa.

3.4. SKITNJA I PROSJAČENJE

U 2014.godini Centar je radio sa 12 punoljetnih osoba sklonih skitnji i sa 9 osoba sklonih prosjačenju. Centar se ovim pojavama bavi kontinuirano (samostalno) i u saradnji sa policijskim i pravosudnim organima. Uočeno je da stanje prosjačenja nikad nije isto i posebno je izraženo pijačnim danima. Skitnjom se bave uglavnom osobe koje imaju psihosocijalne smetnje. U zbrinjavanju takvih osoba Centar ima izuzetno dobru saradnju sa UKC-om, odnosno njegovom Psihijatrijskom klinikom.

3.5. ALKOHOLIZAM I NARKOMANIJA

Predpostavlja se da su ovo danas u društvu najrasprostranjenije negativne društvene pojave. Međutim, teško se otkrivaju i još teže dokazuju. Postoje brojni ograničavajući faktori i trebalo bi dosta prostora da se svi razjasne. Sam Centar malo može pomoći da se ovi problemi efikasnije rješavaju. Međutim, radeći na terenu u porodicama, stručni radnici Centra su otkrili da su glavni uzroci nasilja u porodici i vršenja krivičnih, prekršajnih djela alkoholizam i narkomanija. Odrasle osobe su počinile u 2014.godini 52 krivična i prekršajna djela. Stručni radnici Centra su radili sa 46 alkoholičara i njihovim porodicama, koji su se liječili i sa 10 narkomana i njihovim porodicama. Poduzimali su konkretne mjere kao što su: savjetodavni rad, upućivanje na liječenje i praćenje liječenja, zaštita djece, pokretanje postupaka za njihovo zbrinjavanje i izdržavanje, prijave policiji i sudu, pružanje materijalne pomoći porodicama i sl.

1. POSREDOVANJE I DRUGE AKTIVNOSTI

Centar je i u 2014.godini bavio se i drugim veoma važnim i složenim poslovima, koji su zahtijevali individualni i timski rad. To se odnosi na:

- posredovanje u razvodu brakova;
- posredovanje u radu sa osuđenim licima i njihovim porodicama;
- administrativno-tehničke poslove.

4.1. POSREDOVANJE U RAZVODU BRAKOVA

U skladu sa Porodičnim zakonom FBiH Centar za socijalni rad je obavljao slijedeće poslove:

- razgovore i pokušaje mirenja osoba u bračnoj zajednici;
- uzimanje izjava od supružnika;
- povjera djece na zaštitu i odgoj;
- dogovor o učešću roditelja o izdržavanju djece kod kojih ona žive;
- dogovor o održavanju ličnih odnosa i neposrednih kontakata sa djecom.

U Slijedećoj tabeli su pokazane vrste i broj usluga po Porodičnom zakonu.

Tabela 22.

	2013.	2014.
- posredovanje prije razvoda braka	19	33
- obrada maloljetničkih brakova	2	2
- izvještaji Sudu o brakorazvodnim	112	147

postupcima		
- prisustvo na Sudu	5	9
UKUPNO	141	191

Obavljeno je više posredovanja prije razvoda braka u 2014. godini za 14 slučajeva. Obradena su po 2 maloljetnička braka i u 2013.godini i u 2014.godini. Poslato je u 2014.godini više Izvještaja Sudu o brakorazvodnim postupcima za 35 bračnih parova i bilo je veći broj prisustvovanja sudskim ročištima za 4 slučaja.

U Centru je i u 2014.godini nastavilo sa radom Savjetovalište za brak i porodicu koje je preventivno djelovalo u mirenju bračnih drugova i tako sprečavanju razvoda brakova.

U Savjetovalištu za brak i porodicu je od januara 2014.godine do 31.12.2014.

godine tretirano 84 klijenta, od čega je bilo 30 bračnih parova, 18 adolescenata i 36 individualnih tretmana.

Pokazalo se da su poteškoće porodica i pojedinaca tretiranih u Savjetovalištu raznovrsne, multiproblemske situacije, što je u vezi sa teškoćama življenja u našem društvenom kontekstu. Poteškoće s kojima su dolazili roditelji, odnosile su se na njihovu nespремnost za roditeljsku ulogu, nerazumijevanje potreba djece, i adolescenata, razlike u odgojnim stavovima, te nedostatak emocionalne bliskosti. Na partnerskom, bračnom nivou, primjećeni su problemi oko formiranja porodičnih pravila, raspodjele obaveza, nejasne, nedovoljno otvorene ili potpuno defektne komunikacije, nedovoljnog uvažavanja različitosti, separacije od primarnih porodica (kod mladih bračnih parova), nedostatak bliskosti i povjerenja.

Međutim, i pored izraženih problema statistički podaci govore da je u protekle dvije godine otkako radi Savjetovalište, došlo do smanjenja brakorazvodnih parnica za 18,8%, broj maloljetnika koji su došli u sukob sa zakonom smanjen je za 28,63%, na što, je svakako između ostalog uticala i stručna pomoć koju su klijenti dobili u Savjetovalištu za brak i porodicu.

4.2. POSREDOVANJE U RADU SA OSUĐENIM LICIMA I NJIHOVIM

PORODICAMA

U skladu sa Zakonom i svojim nadležnostima Centar je u 2014.godini po zahtjevima sudova i zatvora vršio posredovanje u radu sa osuđenim licima i njihovim porodicama. To je podrazumijevalo izradu cjelovitih anamneza i izvještaja za zatvore, pružanje pomoći porodici osuđenika ako je u stanju socijalne potrebe, zbrinjavanje djece ako su ostala sama u domu ili porodici.

Šta je u tom smislu, Centar konkretno uradio pokazuje sljedeća tabela:

Tabela 23.

POSREDOVANJE U RADU SA OSUĐENIM	BROJ SLUČAJEVA	
	2013.	2014.
LICIMA I NJIHOVIM PORODICAMA		
- posredovanje sa licima	101	73
- posredovanje sa porodicama	82	70
- pružene stručne pomoći	115	93
- pružene novčane i druge pomoći	133	158
UKUPNO	431	394

Tabela pokazuje da je u 2014.godini u odnosu na 2013.godinu bilo više rada stručnih radnika sa osuđenim licima i njihovim porodicama za 37 konkretnih aktivnosti. Bilo je manje posredovanja sa licima za 28 slučajeva i posredovanja sa porodicama za 12 slučajeva. Češće su se pojedinci i porodice obraćali za novčane i druge materijalne pomoći pa ih je pruženo više za 25 što ne znači da je mnogo veći iznos ukupne pomoći.

4.3. ADMINISTRATIVNO-TEHNIČKI POSLOVI

U 2014.godini Centar je obavljao niz administrativno-tehničkih poslova koji nisu direktno vezani za socijalnu zaštitu. Radi se o računovodstveno-knjigovodstvenim poslovima i administrativno-tehničkim poslovima. Obavljanje ovih poslova Centru znatno uvećava obim rada i angažovanje većeg broja osoblja, što zahtijeva i znatna materijalna sredstva. Radi se prije svega, o izdavanju različitih uvjerenja i rješenja.

Sljedeća tabela pokazuje vrste i broj administrativno-tehničkih poslova:

Tabela 23.

ADMINISTRATIVNO-TEHNIČKI POSLOVI	BROJ POSLOVA	
	2013.	2014.
- izdavanje uvjerenja o poslovnoj sposobnosti	360	357
- uvjerenja Gradskoj upravi	1280	2018
- uvjerenja ostalim organima i pojedincima	144	216

- informacije, stručne analize, izvještaji	-	579
UKUPNO	1.784	3.170

U 2014. u odnosu na 2013.godinu došlo je do znatnog povećanja ukupnog broja administrativno-tehničkih poslova čak za 1386 aktivnosti. Naročito su povećani poslovi oko izdavanja uvjerenja Gradskoj upravi za 738 izdata uvjerenja i uvjerenja ostalim organima i pojedincima za 72 uvjerenja. Broj informacija, stručnih analiza i izvještaja nije evidentiran u 2013.godini pa je po tom osnovu u 2014.godini došlo do povećanja obima poslova za 579 aktivnosti.

5. SARADNJA SA OSNIVAČEM I DRUGIM SUBJEKTIMA

Grad Tuzla kao osnivač Centra za socijalni rad ima posebnu ulogu u njegovom organizovanju i provođenju programskih aktivnosti. Zbog toga Gradska uprava i Centar za socijalni rad imaju izuzetno dobru saradnju u provođenju socijalnih politika i socijalnog uključivanja građana u sve oblasti društvenog života. Posebno je došlo do izražaja u vrijeme elementarnih nepogoda i za vrijeme saniranja posljedica elementarnih nepogoda koje su u 2014.godini zahvatile Grad.

Grad Tuzla je u 2014.godini izdvojio iz svog budžeta sredstva u iznosu 749.600 KM iz čega su finansirane plaće i naknade radnika i materijalni troškovi Centra. Osim toga izdvojeno je za jednokratne pomoći 250.000 KM, za rješavanje problema Roma 40.000 KM, za rad Narodne kuhinje „Imaret“ 210.000 KM i za rad Crvenog križa/krsta 40.000 KM.

Posebnu saradnju Centar je ostvario sa svih 40 mjesnih zajednica koje čine grad Tuzlu. Mjesne zajednice su Centru predstavljale lokalnu infrastrukturu u kojoj je realizovano niz mjera koje određuju direktno učešće građana u socijalnom životu. Mjesne zajednice su imale izuzetno veliku ulogu u slučajevima gdje su živjele marginalizirane i socijalno isključene grupe kao što su Romi, povratnici, raseljena lica i izbjeglice, stradali u elementarnim nepogodama i sl. To su mjesne zajednice Kiseljak, Kreka, Simin Han, Požarnica, Šićki Brod, Slavinovići, Dokanj, Dobrnja, Obodnica, Solina i druge. Ove i mnoge druge mjesne zajednice su bile nositelji aktivnosti oko rješavanja stambenih pitanja, popravki kuća, izgradnje komunalne infrastrukture, uključivanja djece u škole i sl.

Dobru saradnju Centar je ostvario i sa svim javnim preduzećima i ustanovama Grada. Posebno se izdvaja saradnja sa JU „Naše dijete“, JU „Dom mladih“, JP „Komemorativni centar“, te drugim javnim preduzećima i javnim ustanovama i gradskim službama.

Kad je u pitanju saradnja sa Ministarstvom za rad i socijalnu politiku u Vladi FBiH i Ministarstvom za rad i socijalnu politiku u Vladi Tuzlanskog kantona ona se odvijala uglavnom na provođenju Zakona i utvrđivanju mjera za izradu nove strategije socijalne zaštite

na prostoru FBiH.

Saradnja sa Policijskom upravom Tuzla, Sudom i tužilaštvom TK zasnivala se uglavnom na prevenciji i sprečavanju maloljetničke delinkvencije, skitnje i prosjačenja, nasilja u porodici, trgovine ljudima, u brakorazvodnim postupcima, u posredovanju sa osuđenim licima itd.

Od JU na kantonalnom nivou posebna saradnja je ostvarena sa JU „Dom za djecu bez roditeljskog staranja“, „Disciplinskim centrom“, Prihvatnim centrom „Duje“, sa Psihijatrijskom klinikom Tuzla, SOS Selo Turija i Gračanica, te sa niz drugih javnih ustanova.

U 2014. godini posebno je došla do izražaja saradnja sa nevladinim sektorom, odnosno NVO. Posebno se istakla saradnja sa: Centrom za terapiju i rehabilitaciju „Viva žene“, Biroom za ljudska prava Tuzla, Tuzlanskom Amicom, Udruženjem žena romkinja „Bolja budućnost“, Informativnim centrom za osobe sa invaliditetom „Lotos“, Udruženjem za pomoć u društvenoj nevolji „Fenix“ UHD „Prijateljice“, Fondacijom tuzlanske zajednice, Udruženjem „Agora“, Centrom za razvoj i podršku UHO „Lotosice“, Asocijacijom „Margina“, Udruženjem „Naša djeca“, Udruženjem penzionera, udruženjem žena-penzionerki, Udruženjem građana oštećenog vida Tuzla, Udruženjem „URODIOL“ itd. Saradnja sa konkretnim projektima odvijala se i sa Švicarskim crvenim križom, Crvenim križom/krstom TK i sa Crvenim križom/krstom grada Tuzle, kao i sa Domom zdravlja Tuzla i Domom penzionera. Dosta dobra saradnja odvijala se i sa Filozofskim fakultetom Univerziteta u Tuzli, sa Odsjekom za socijalni rad, te sa medijskim kućama RTV 7, RTV TK i RTV SLON.

Što se tiče zaključaka Općinskog vijeća Tuzla iz 2013. godine koji se odnosi na **zajedničku aktivnost Ministarstva za rad, socijalnu politiku i povratak i Centra za socijalni rad Tuzla na izradi socijalne karte**, Ministarstvo kao pokretač tog projekta nije uspjelo da obezbijedi uslove za njegovu realizaciju a s obzirom da projekat zahtijeva obezbjeđenje finansijskih sredstva kao i angažovanje više institucija na njegovoj realizaciji.

Na osnovu **inicijative Općinskog vijeća da se u Centru za socijalni rad osnuje Savjetovalište za mlade**, Centar je u 2013. godini na osnovu projekta „Porodično savjetovalište“ i odobrenih sredstva od Ministarstva za rad i socijalnu politiku TK pokrenuo rad Porodičnog savjetovališta i taj projekat je nastavio sa radom i u 2014. godinu na osnovu sredstava dobijenih od BH Telecoma, takođe na osnovu projekta „Porodično savjetovalište“. Porodično savjetovalište u Centru radilo dva puta sedmično utorkom i četvrtkom od 15.00 do 19.00 sati. U Savjetovalištu radi šest uposlenika Centra i do sada se u Savjetovalište obratilo pedeset osoba.

S obzirom da je Zakon o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom predvidio da svi Centri za socijalni rad trebaju da u svom sastavu imaju i Porodično savjetovalište Centar za socijalni rad je u 2015. godini planirao sredstva za rad Porodičnog savjetovališta kao redovne djelatnosti Centra a na kraju 2014. godine je dobio saglasnost od osnivača na izmjenju internih akata koji regulisu tu djelatnost. U isto vrijeme Centar je pokrenuo, takođe Projektom, edukaciju za sistemske porodične terapeute u četvorodišnjem trajanju, i u toj edukaciji učestvuje šest uposlenika iz Centra za socijalni rad Tuzla. Polaznice su završile prvu godinu a u toku je završetak druge godina njihove edukacije. U 2015. godini će u Porodičnom savjetovalištu započeti sa radom educirani uposlenici koji će završiti dvije godine edukacije i dobiti zvanje **sistenskog praktičara u radu sa porodicama, parovima i pojedincima**.

Profesionalci će nakon završenog prvog nivoa edukacije moći da koriste u praksi osnovne teorijske koncepte sistemskog mišljenja i da ih praktično primjenjuju u radu sa porodicama, partnerima i pojedincima. Završavanje dvogodišnjeg programa obezbjeđuje znanja i vještine za savjetodavni rad sa porodicama, bračnim partnerima i pojedincima.

Centar je u toku 2013. i 2014. godine radio na promociji hraniteljstva u okviru Projekta Transformacija JU Dom za djecu bez roditeljskog staranja u niz novih usluga koje će podržati odrastanje djece u porodicama (prva faza). U okviru projekta rađena je procjena djece smještene u Domu i njihovih porodica. Procjena je pokazala da će za smještaj djece iz Doma u čijim je najboljim interesima hraniteljstvo, biti potrebno 26 hraniteljskih porodica. Imajući u vidu i moguće potrebe za zbrinjavanjem djece bez roditeljskog staranja u skorijoj budućnosti, centri za socijalni rad, uz podršku Udruženja *Familija*, procijenili su da bi bilo poželjno da na raspolaganju tokom 2013. bude oko 50 hraniteljskih porodica na području Tuzlanskog kantona koje bi bile spremne prihvatiti djecu. Stoga se intenzivno krenulo sa sprovođenjem kampanje za promociju i razvoj hraniteljstva na Tuzlanskom kantonu

Planiranje i sprovođenje kampanje odvijalo se od januara do novembar 2013 u saradnji Ministarstvom, Udruženjem *Familija*, Centrima za socijalni rad Tuzlanskog kantona (uposlenika, pripravnika i volontera), HHC-a, volontera Crvenog krsta (CK) u tri općine, Udruženja žena Doboju

Istok i medija. Kao partnerska organizacija na projektu, Udruženje *Familija* imalo je koordinirajuću ulogu u planiranju, realizaciji i praćenju promotivnih aktivnosti, a promoteri Udruženja *Familija* pružali su direktnu podršku centrima za socijalni rad pri realizaciji promotivnih aktivnosti.

U Tuzli su realizovani sljedeće promotivne aktivnosti:

- distribucija promotivnog materijala po MZ i javnim mjestima
- održavanje konferencije za medije
- emitovanje radio i TV spota i emisije na RTV TK i RTV 7
- dani otvorenih vrata Centra (2 dana u sedmici)
- posjete i sastanci sa predstavnicima MZ
- promocije u školama, gdje su bili angažovani uposlenici, pripravnici i volonteri Centra za socijalni rad Tuzla i promoteri Udruženja *Familija*

Kampanja za promociju hraniteljstva u Tuzli rezultirala je regrutovanjem hraniteljskih porodica (od preko 20 zainteresiranih). Centar za socijalni rad je izvršio procjene potencijalnih hraniteljskih porodica, nakon čega su organizirane bazične obuke.

U okviru projekta organizirane su dvije bazične obuke (po 25 sati), u periodu juni-juli i oktobar-novembar. Obuke su uz podršku HHC-a održali profesionalci iz centara za socijalni rad (dva iz Centra Tuzla) i Doma koji su u okviru projekta prošli obuku za obučavanje

hraniteljskih porodica . Po okončavanju obuke centri za socijalni rad upotpunjavali su procjene porodica i donosili konačna mišljenja opodobnosti svake porodice za obavljanje hraniteljstva. U Tuzli je regrutovano 10 novih hraniteljskih porodica koje su dobile certifikate.

Međutim zbog kašnjenja u isplatama za hranitelje (u septembru je isplaćena naknada za mart 2014. godine) dolazi do odustajanja hranitelja i prijetnji da će vratiti djecu jer nemaju sredstava za njihovo izdržavanje, čime je projekat doveden u pitanje. Međutim Centar će i u narednom periodu nastaviti sa promocijom hraniteljstva u gradu Tuzla zbog činjenice da je hraniteljstvo najbolji oblik zbrinjavanja djece bez roditeljskog staranja.

6. ZAPOSŁJAVANJE, UČEŠĆE NA SEMINARIMA

I EDUKACIJA

6.1. ZAPOSŁJAVANJE

U 2014. godini Centar za socijalni rad je nakon Javnog poziva Federalnog zavoda za zapošljavanje, a po projektu „Zajedno u obnovi“ u radni odnos primio trinaest uposlenika na period od tri mjeseca. U istoj godini Centar je na određivanje pripravničkog/volonterskog staža primio četiri priparnika/volontera od čega su dva pripravnika primljena po Programu za sufinansiranja obavljanja pripravničkog/volonterskog staža boraca i članova njihovih porodica.

6.2. UČEŠĆE NA SEMINARIMA I EDUKACIJA

Uposlenici su tokom 2014. godine prisustvovali seminarima i edukacijama iz sljedećih oblasti: Trgovina ljudima, Pristup u radu sa žrtvama nasilja u obitelji, Novi metodi ciljanja za FBiH, Standardizacija terenskog rada dnevnih centara za djecu, Sprečavanje trgovine ljudima, Budžet za građane, Standardizacija terenskog rada dnevnih centara za djecu uključenu u život i rad na ulici u BiH. Implementacija indirektnog imovinskog cenzusa u FBiH. Profesionalno sagorijevanje; Pristup u radu sa žrtvama nasilja u porodici; Rješavanje problema romske populacije u oblasti stanogradnje, obrazovanja i zapošljavanja; Nasilje u porodici i nasilje nad ženama; Trening za trenere i uposlenike Centra iz oblasti trgovine ljudima; Postupanje sa ranjivim kategorijama ilegalnih emigranata; Obuka za timove; Maloljetnička delinkvencija; Plan starenja; Reforma dječije zaštite u BiH, Regionalni program za socijalnu zaštitu i sprečavanje trgovine ljudima; Djeca koja rade na ulici; Procjena dječijeg prosjačenja i drugi oblici rada na ulici. Odgojne preporuke prema maloljetnicima-primjeni dobre prakse u R. Hrvatskoj, Socijalna zaštita prije i poslije elementarnih nepogoda-pitanja i odgovori, Planiranje zasnovano u najboljem interesu djeteta; Promocija i podizanje svijesti o zdravstvenoj zaštiti i pravima Roma. Supervizijski trening; Smjernice u izradi lokalnih

akcionih planova; Trening podizanja svijesti i edukacije uposlenih u centrima u slučajevima nasilja u porodici; Multidisciplinirana edukacija za provođenje zakona iz oblasti trgovine ljudima; Stručna obuka iz oblasti matičnih knjiga; Stručna usavršavanja svih drugih subjekata koji u provođenju Zakona rade na poslovima prestupništva mladih i krivičnopravne zaštite djece.

7. REALIZACIJA PROJEKATA I AKTIVNOSTI NA

SANACIJI POSLJEDICA ELEMENTARNE NEPOGODE

7.1. REALIZACIJA PROJEKATA

U 2014. godini Centar je nastavio sa realizacijom projekta „Savjetovališta za brak i porodicu“ čiji je rad finansirao BH Telecom na osnovu raspisanog Javnog poziva na koji se Centar prijavio i za čiji rad su odobrena sredstva u iznosu od 4.750 KM. Stručnu pomoć kroz porodičnu terapiju i savjetovanje dobilo je ukupno 48 osoba, od čega 20 bračnih parova i 8 klijenata koji su prošli individualnu terapiju. Od novembra 2013. godine u Centru djeluje besplatno finansijsko i pravno savjetovalište sa zadatkom pružanja pomoći građanima koji nisu u mogućnosti da redovno otplaćuju kreditna dugovanja u jednoj ili više finansijskih institucija. Radno vrijeme savjetovališta je utorkom i četvrtkom od 13 do 15 sati. Centar je aplicirao i na Javni poziv raspisan od strane Raiffeisen banke sa projektom „Programa podrške školovanju djece čiji su roditelji korisnici prava na stalnu novčanu pomoć“. Projekat je finansiran u iznosu od 1000 KM od čega je obezbijedeno i podijeljeno 30 paketa školskog pribora za djecu srednjoškolskog uzrasta, što je i bio cilj navedenog projekta.

Centar je aplicirao i na Javni poziv Ministarstva za rad i socijalnu politiku Tuzlanskog kantona sa projektom „Edukacija za systemske porodične terapeute“ i dobio je sredstva u iznosu od 4.000 KM za finansiranje dva modula-edukacije za systemsku porodičnu terapiju za 11 osoba iz centara za socijalni rad sa područja Tuzlanskog kantona. Edukacija za systemsku porodičnu terapiju pohađa šest osoba iz Centra za socijalni rad Tuzla. Edukacija traje 4 godine i ima ukupno 48 modula. Edukaciju finansiraju sami uposlenici iz svojih ličnih sredstava i za 4 godine ona iznosi 4.800 KM.

7.2. AKTIVNOSTI NA SANIRANJU POSLJEDICA ELEMENTARNE

NEPOGODE

Prema svim pokazateljima poplave koje su zadesile Bosnu i Hercegovinu u maju 2014. godine bile su najveća elementarna nepogoda koja je pogodila državu u njenoj historiji. Prema zvaničnim podacima Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine broj lica koja su bila direktno ugrožena elementarnom nepogodom (poplave i klizišta) prelazio je milion. Elementarnu nepogodu i vanredno stanje su proglasila oba entiteta u BiH, a na vanrednoj sjednici Općinskog Štaba Civilne zaštite Tuzla Odluka o proglašenju stanja prirodne nesreće zbog poplava, klizišta i slijeganja zemljišta na području općine Tuzla je donesena

04.05.2014.godine.

Odmah nakon poplava uzrokovanih jakom kišom koje su u mjesecu maju pogodile područje općine Tuzla Javna ustanova Centar za socijalni rad se aktivno uključio u obilazak terena i pružanje pomoći domaćinstvima koja su ugrožena i stradala od poplava i klizišta. Za vrijeme trajanja akcije, uposlenici Centra su radili pored redovnog radnog vremena i u dane vikenda. Tokom obilaska terena došlo se do osnovnih socio-anamnestičkih podataka o porodicama i stepenu ugroženosti stambenih objekata i zemljišta.

Centar je u toku djelovanja prirodne nesreće, aktivno se uključivao u obilazak terena i pružanje pomoći domaćinstvima koja su ugrožena i stradala od poplava i klizišta. Pored uposlenika Centra, u akciji pružanja pomoći ugroženom stanovništvu učestvovali su i volonteri ove ustanove. U junu mjesecu Centar je podijelio pakete hrane za korisnike stalne novčane pomoći (620 korisnika) koje su dobili od Distributivnog centra općine Tuzla. Pored gore pomenutog, uposlenici i volonteri Centra su bili uključeni i u rad na terenu sa Komisijom za procjenu šteta radi prikupljanja podataka o ekonomsko-socijalnom statusu lica koja su pretrpjela materijalnu štetu na svojim dobrima. Za obilazak terena Centar je obezbijedio jedno vozilo i vozača. U isto vrijeme Centar je bio uključen i u Tim za zbrinjavanje, koji je imenovan od strane općinskog Načelnika i koji se brine o licima koja su bila ugrožena poplavama i klizištima.

Prema podacima kojima raspolaže Centar, a koji su svakodnevno ažurirani, broj osoba koji su zbog opasnosti po život i zdravlje morali napustiti svoje domove iznosio je 1067. Evakuacija je vršena na način da su se osobe izmiještale u kolektivne centre, kod rodbine i prijatelja ili u drugi alternativni smještaj (kamp kućice, šatori, prikolice i sl.). Nakon povlačenja vode i prvobitne sanacije štete, veliki broj iseljenih lica se vratio u svoje domove gdje su radili na sanaciji i čišćenju objekata te uspostavljanju djelimično zadovoljavajućih uslova za boravak u istim. Moramo naglasiti da je veliki broj onih lica koja su se na vlastitu odgovornost vratila svojim kućama jer nisu prihvatila alternativni smještaj ili iz nekih drugih razloga. Najteža situacija je bila kod porodica čije su kuće bile 100% uništene, stoga se i dalje nalaze smještene kod rodbine, prijatelja, u kolektivnim centrima ili borave u alternativnom smještaju (šatori) i ove porodice predstavljaju svojevrstan prioritet.

Ruralni dijelovi Općine su najgora pogođeni gdje su ljudi živjeli od poljoprivrede i stočarstva i kojima je to bio jedini izvor prihoda za život. Ljudi su ostali zatečeni, nespreni i direktno životno ugroženi. Tačno tri mjeseca poslije (avgust 2014.) stanovništvo je po drugi put pogođeno poplavama i ponovnom aktivacijom klizišta.

Centar je u saradnji sa Štabom Civilne zaštite ali samostalno putem stručnih timova, obilazio ugrožena područja i kroz razgovore sa porodicama, koje su se našle u stanju socijalne potrebe, uradio analizu potreba. Uzimajući u obzir ogroman broj lica koja su prijavila štete nastale kao posljedica prirodne nesreće, prikupljanjem podataka o svim ugroženim porodicama urađena je lista prioriteta pri pružanju pomoći.

8. ZAKLJUČCI I MJERE

8.1. ZAKLJUČCI

1. Centar je u 2014.godini realizovao sve svoje programske ciljeve i zadatke izuzev nekih koji su zavisili od viših organa vlasti (FBiH i TK), zbog nedostatka sredstava u budžetima, iako je radio sa nedovoljnim brojem stručnih radnika i u skućenim prostornim uslovima.
2. Posebnu pažnju Centar je posvećivao najugroženijim kategorijama stanovništva kao što su: osobe bez sredstava za život (korisnici stalne novčane pomoći), osobe sa smetnjama u psihofizičkom razvoju, djeca ugrožena porodičnom situacijom, porodice sa djecom, punoljetne osobe koje nemaju dovoljno sredstava za izdržavanje, stare i iznemogle osobe, civilne žrtve rata, itd. Pružane su konkretne novčane i druge materijalne pomoći, pomoći u smještaju u porodice i ustanove, preuzimanje starateljstva, pomoći u zdravstvenoj zaštiti, pomoći u psihosocijalnoj zaštiti i druge vrste konkretnih pomoći.
3. Velika pažnja je posvećena radu na prevenciji i sprečavanju negativnih društvenih pojava kao što su maloljetnička delinkvencija, nasilje u porodici, prostitucija i trgovina ljudima, skitnja i prosjačenje, te alkoholizam i narkomanija. Značajna pažnja je posvećena i posredovanju kod razvoda brakova (pokušajima mirenja) i posredovanju sa osuđenim licima i njihovim porodicama.
4. Ostvarena je dalja dobra saradnja sa osnivačem (Općinom) i drugim subjektima kao što su: pravosudni organi, policija, škole, mjesne zajednice, raznim ustanovama i institucijama, te nevladinim organizacijama.
5. Zapošljavanju u Centru posvećena je pažnja spram raspoloživih sredstava, a učešće u seminarima i edukacijama uzeli su svi stručni radnici jer je bilo dosta različitih programa.
6. Centar je i u 2014.godini iznalazio načine da različitim projektima osigura dodatna novčana sredstva i u tome je uspijevao skromno ali značajno obzirom na ukupne društvene prilike.

Poseban aktivizam uposlenici Centra i njegovi volonteri su izrazili na saniranju posljedica elementarne nepogode (poplave i klizišta), koja je u maju i u avgustu 2014.godine zahvatila i grad Tuzlu.

8.2. MJERE

1. Neophodno je da ministarstva iz oblasti socijalne zaštite u saradnji sa drugim tijelima

u državi rade na donošenju mjera koje će voditi ka harmonizaciji zakona na entitetskom i kantonalnom nivou čime će se smanjiti postojeća diskriminacija u ostvarivanju prava na socijalnu zaštitu na teritorijalnom nivou i omogućiti ujednačeno ostvarivanje prava za sve građane.

2. Zakonima o socijalnoj zaštiti treba omogućiti precizno obavezno informisanje građana o pravima u okviru socijalne zaštite. Sve zakone i odluke treba staviti u proces javnih rasprava kako bi svi učesnici u sistemu socijalne zaštite mogli učestvovati u donošenju politika i biti upoznati s pravima koja im pripadaju.
3. Potrebno je izgraditi konzistentan, pravedan i održiv sistem u kome sve kategorije stanovništva kojima je pomoć potrebna neće zavisiti od karaktera vlasti u bilo kom periodu. Da bi se to ostvarilo potrebno je što prije uraditi socijalnu kartu barem na nivou Tuzlanskog kantona.
4. Neophodno je reformirati čitav sistem socijalne zaštite, odnosno izgraditi sistem koji će biti usklađen sa ekonomskim razvjem. Tada ne bi dolazilo do toga da se krupna socijalna pitanja regulišu odlukama, već bi se primjenjivao zakon i ne bi se dešavali prekidi u ostvarivanju prava, npr. pravo na dječiji dodatak.
5. Potrebno je stvaranje zakonskih pretpostavki za formiranje budžetskih fondova, ali i razvojnog socijalnog fonda koji bi okupljao sredstva budžeta, privatnog i nevladinog sektora. Ovakvi fondovi bi obezbjeđivali sigurno finansiranje, pružanje proširenih socijalnih usluga, mješoviti sistem pružanja usluga, kao i tržišni način za one koji žele nešto više od onog što je obaveza države.
6. Kako se BiH nalazi na putu ka EU trebat će obezbijediti poštivanje međunarodnih konvencija i standarda, izmjene zakonskih rješenja usklađenih sa Evropskom socijalnom poveljom, Evropskim paktom o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, kao i drugim dokumentima koji regulišu pitanja iz oblasti socijalne zaštite.

9. REZULTATI POSLOVANJA

9.1. BROJ I STRUKTURA ZAPOSLENIH

Tokom decembra 2014. godine JU Centar za socijalni rad upošljavao je 29 izvršioca zatim 2 pripravnika/volontera koja su finansirana preko Biroa za zapošljavanje TK, kao i 1 volontera finansiran preko JU Centra za socijalni rad a koji su imali kvalifikacionu spremu:

Red br.	Kvalifikacija	Broj zaposlenih		Index 2014/2013
		12/2013	12/2014	
1.	VSS	14	15	107
2.	VŠS	1	1	100
3.	SSS	10	10	100
4.	NSS	1	1	100

5.	NK	2	2	100
6.	Pripravnik/volonter	3	2	67
7.	Volonter	--	1	--
	UKUPNO	31	32	111

Procentualno učešće pojedinih kvalifikacija u ukupnom broju zaposlenih bilo je sljedeće:

Red br.	Kvalifikacija	Broj zaposlenika 12/2014	Struktura
1.	VSS	15	46,88
2.	VŠS	1	3,12
3.	SSS	10	31,26
4.	NSS	1	3,12
5.	NK	2	6,25
6.	Pripravnik/volonter	2	6,25
7.	Volonter	1	3,12
	UKUPNO	32	100,00

Starosna struktura uposlenika je sljedeća:

Red.br.	Starosna dob.	Broj zaposlenih	Struktura
1.	20-29	5	17,24
2.	30-39	4	13,79
3.	40-49	8	27,59
4.	50-59	11	37,93
5.	60-65	1	3,45
	UKUPNO	29	100,00

Struktura fonda radnog vremena ostvarena tokom 2014.godine, navedena je u sljedećem pregledu:

Red.br.	Elementi	Ostvareno u 2014. (KM)	Struktura
1.	Redovan rad	27.175,00	54,84
2.	Godišnji odmor	2.135,00	4,31

3.	Plaćeno odsustvo	359,00	0,72
4.	Bolovanje do 42.dana	47,00	0,10
5.	Doprinosi	19.839,00	40,03
	UKUPNO	49.555,00	100,00
	Prosjeck zaposlenih	29	

Na osnovu navedenih pokazatelja tokom decembra 2014.godine, JU Centar za socijalni rad je uposlio 32 zaposlenika. U okviru navedenog broja zaposlenika dva zaposlenika sa kvalifikacijom VSS odradjuju pripravničko/volonterski staž preko Biroa za zapošljavanje, dok 1 uposlenik odraduje volonterski rad preko Centra.

Planirani broj izvršilaca po sadašnjoj sistematizaciji iznosi 48 uposlenik i u odnosu na broj trenutno zaposlenih nije popunjeno 19 radnih mjesta. Zbog povećanog obima poslova i djelatnosti koju obavljamo najprioritetnije je zapošljavanje socijalnih radnika.

9.2. ISPLATA PLATA I NAKNADA

Broj izvršilaca koji imaju VSS kvalifikaciju čine 45,16 procenata od ukupnog broja zaposlenih. Procenat zaposlenika starijih od 50 godina iznosi 41,38%.

Prosječno isplaćena neto plata zaposlenih po kvalifikacijama za 2014.godine iznosila je:

Red.br.	Kvalifikacija	Prosječna neto plaća
1.	VSS	1.218,59
2.	SSS	833,73
3.	NK	576,74
4.	VSS-Feder.zavod.zapoš.	358,00
5.	Pripravnik/volonter VSS	200,00

Prosječno isplaćena neto plata po zaposlenom u 2014.godini iznosila je 1.039,16 KM (napomena: u prosjek nisu ušli pripravnici/volonteri, kao niti osobe koje su financirane putem Federalnog zavoda za zapošljavanje u periodu od 3 mj.)

U 2014. godini od ukupno 29 uposlenika, 16 uposlenika je imalo koeficijent VSS čiji je prosjek plata iznosio 1.218,59 KM.

Dva uposlenika su primljena za odrađivanje pripravničkog staža preko Biroa za zapošljavanje čiji je prosjek plaće iznosio 200,00 KM. Također, trinaest uposlenika sa VSS je u periodu od 3 mj. financirano preko Federalnog zavoda za zapošljavanje (Program: „Zajedno u obnovi“) i imali su prosjek plaće 358,00 KM .

U poređenju sa prosječno isplaćenom neto plaćom u 2013.godini povećana je za oko 4%, što ne predstavlja stvarno povećanje plaća, nego posljedica promjene kvalifikacione strukture zaposlenih.

Odnos između najviše isplaćene plaće i najniže isplaćene plaće sa minulim radom u decembru 2014. godine iznosi 3,43

$$1.881,30 : 548,26 = 3,43$$

Odnos između najviše isplaćene plaće i najniže isplaćene plaće bez minulog radom u decembru 2014. godine iznosi 3,09

$$1.635,91 : 529,72 = 3,09$$

Neto plaće su redovno izmirivane, uz potpuno poštivanje odredbi Zakona o porezima i doprinosima, odnosno uz isplate plaća redovno su izmirene i odgovarajući pripadajući doprinosi iz plaća, na plaće i akontacije prevoza.

9.2.1 Naknade troškova zaposlenih

- Topli obrok je isplaćivan u iznosu od 8,00 KM i kretao se u okviru dozvoljenih granica za budžetske korisnike, odnosno 1% od neto plate FBIH.
- Regres za korištenje godišnjeg odmora isplaćen je u visini od 50% prosječne neto plaće isplaćene u FBIH odnosno u iznosu od 415,00 KM.
- Uposleniku kojem nije organizovan prevoz na posao i sa posla, a čije je mjesto stanovanja udaljeno od mjesta rada najmanje dva kilometra, pripada mjesečna novčana naknada za troškove prevoza u visini mjesečne karte gradskog odnosno prigradskog saobraćaja.
- Naknada za neprekidan rad u organima državne službe (jubilara nagrada) se isplaćivala prema prosječnoj neto plaći FBIH za prethodna tri mjeseca prema objavljenom statističkom podatku, koja prethode mjesecu u kojem uposlenik stiže pravo na nagradu sa pripadajućim koeficijentima za navršene godine rada.
- Dnevnica za službeno putovanje u zemlji iznosi 25,00 KM za putovanje koje traje preko 12 sati. Ako službeno putovanje traje od 8 do 12 sati obračunava se polovina dnevnice.

9.3. STRUKTURA PRIHODA I RASHODA

U dole navedenom pregledu dat je prikaz prihoda i rashoda po glavnim vrstama troškova, kao i usporedba sa ostvarenjem iz prethodne godine i planiranim veličinama za tekuću godinu

Redbr.	OPIS	Ostvareno u 2013.g	Plan u 2014 g.	Ostvareno u 2014 g.	Index 5/4
1	2	3	4	5	6
1.	Grantovi neprofitnim organ. Opština Tuzla- prihodi iz Budžeta	729.277,52	749.600,00	742.486,79	99,05
2.	Prihodi od pružanja usluga građanima	14.806,58	20.955,00	17.481,43	83,42
3.	Neplanirane uplate- prihodi	----	5.545,00	5.544,87	100

4.	Primljeni tekući transferi od Federacije	2.000,00	---	---	---
5.	Primljeni tekući transferi od Države	2.570,40	2.938,00	2.448,00	83,32
6.	Primljeni tekući transferi od Kantona	13.952,41	20.185,00	13.138,69	65,09
7.	Primljeni tekući transferi od Federalnog Zavoda za zapošljavanje	17.184,83	23.547,00	23.507,99	99,83
8.	Donacije od pravnih lica	1.999,99	6.750,00	6.709,32	99,40
	OSTVARENI PRIHODI	781.791,73	829.520,00	811.317,09	97,81
15.	Neto plaće i naknade	346.436,62		375.590,89	
16.	Doprinosi na teret zaposlenih	158.928,95		172.307,17	
17.	Bruto plaće	505.365,57	550.376,00	547.898,06	99,55
18.	Naknade za topli obrok	57.075,51		53.400,05	
19.	Naknade za prevoz na posao	9.168,84		10.591,01	
20.	Regres za godišnji odmor	10.992,69		---	
21.	Otpremnine za odlazak u penziju	4.725,46		3.620,79	
22.	Jubilarnе nagrade	3.348,00		---	
23.	Pomoć u slučaju smrti				
24.	Naknada troškova zaposlenih	97.302,00	84.070,00	79.646,85	94,74
25.	Doprinosi poslodavca	52.718,59	57.621,00	57.155,43	99,19
26.	Putni troškovi	2.123,00	4.444,00	2.309,50	51,97
27.	Izdaci za električnu energiju	6.058,68		5.227,56	
28.	Izdaci za centralno grijanje	24.448,45		11.155,97	
29.	Izdaci za energiju	30.507,13	17.700,00	16.383,53	92,56
30.					

31.	Izdaci za vodu i kanalizaciju	809,61		1.167,14	
32.	Izdaci PTT usluga	17.454,49		15.850,32	
33.	Izdaci za usluge obezbjeđenja	-----		---	
34.	Izdaci za usluge odvoza smeća				
35.	Izdaci za komunalne usluge	20.279,68	19.460,00	19.060,32	97,95
36.	Izdaci za administrativni materijal	8.108,63		9.190,97	
37.	Izdaci za materijal za čišćenje	1.186,55		1.069,50	
38.	Nabavka materijala	9.295,18	10.376,00	10.260,47	98,89
39.	Izdaci za usluge prevoza i gorivo				
		4.012,83	3.653,00	3.648,22	99,87
40.	Izdaci za tekuće održavanje	8.445,62	16.459,00	16.122,92	97,96
41.	Izdaci osiguranja	3.029,38	3.300,00	3.297,14	99,91
42.	Ugovorene usluge	8.506,77	3.990,00	3.460,68	86,73
43.	Izdaci za hard.i soft.usluge	---	4.508,00	4.144,45	91,94
44.	Izdaci za rad volontera	9.643,44	11.588,00	10.549,58	91,04
45.	Ostale ugovorene usluge	18.332,14	24.402,00	20.351,58	83,40
46.	Soc. jednokratne pomoći	2.570,40	2.938,00	2.448,00	83,32
47.	Nabavka opreme	9.660,00	14.635,00	14.580,36	99,63
	TEKUĆI RASHODI	781.791,73	829.520,00	811.317,09	97,81
48.	<i>Višak prihoda nad rashodima</i>	--	--	--	--
49.	<i>Višak rashoda nad приходima</i>	--	--	--	--

Finasiranje djelatnosti Centra se prelaskom na trezorsko poslovanje Općine Tuzla vrši samo iz Budžeta Općine Tuzla. Iz opštinskog budžeta se finansira plaće, naknade zaposlenih i materijalni troškovi, dok socijalni oblici od 01.01.2012. godine se finansiraju preko Ministarstva za rad i socijalnu politiku TK posredstvom trezora Kantona.

U dole navedenom pregledu dat je pregled jednokratnih novčanih pomoći koje su isplaćene u 2011, 2012, 2013 i 2014. godinu, a koje se finansiraju iz Budžeta Tuzlanskog kantona.

	2011. godina	2012. godina	2013. godina	2014. godina
Jednokratne novčane pomoći	142.231,65	96.099,00	96.093,00	96.079,00

Iz prethodne tabele vidimo da se sredstva za jednokratne novčane pomoći iz godine u godinu sve manja. Tako npr. sredstva za 2014. godinu su ostala ista kao i u 2013. godini .

Ukupno rashodi djelatnosti Centra iznosili su 811.317,09 KM i povećani su za 3,8% u odnosu na prethodnu godinu (781.791,73 KM)

Ostvareni prihodi i rashodi u odnosu na finasijski plan za 2014.godinu su slijedeći:

Red.br.	Opis	Fin.plan	Ostvarenje u	Index
		2014. god.	2014. god.	
1.	Rashodi	829.520,00	811.317,09	97,81
2.	Prihodi	829.520,00	811.317,09	97,81

Ako posmatramo ostvarene prihode i rashode, vidimo da su manji u odnosu na finansijski plan za 2,2 %.

U posmatranoj godini obračun plaća je vršen shodno odredbama Zakona o radu, po kome se na sve zaposlenike, bez obzira na dužinu trajanja Ugovora o radu obračunavaju pripadajući doprinosi i porezi.

Naknade troškova zaposlenih odnose se na isplate toplog obroka, naknade za troškove prevoza na posao i sa posla, isplata regresa, jubilarnih nagrada. Ovdje trebamo naglasiti da su sve isplate zaposlenicima čija je visina određena odlukama Vlade FBiH, isplaćivane u

dozvoljenim granicama, tako su bile oslobođene plaćanja poreza i doprinosa.

Doprinosi poslodavca su proporcionalni isplaćenim plaćama zaposlenika i u odnosu na plan manji su za 0,81 %.

Putni troškovi i dnevnice koji su realizovani manji su za 48,03 % u odnosu na finansijski plan. Troškovi dnevnica u zemlji iznose 1.490,50 KM dok troškovi dnevnica u inostranstvu iznose 819,00 KM.

Izdaci za energiju odnose se na utrošenu električnu energiju u iznosu od 5.227,56 KM i izdaci za centralno grijanje u iznosu od 11.155,97 KM. Ovi izdaci u odnosu na prethodnu godinu manji su za 46,30% a u odnosu na plan za 7,44 %. Razlog smanjenja izdataka za grijanje je zbog promjene obračuna toplinske energije koja se sada obračunava po isporučenoj i potrošenoj toplinskoj energiji a ne po kvadratu.

Grupi izdataka za komunalne usluge sačinjavaju izdaci za vodu i kanalizaciju u iznosu 1.167,14 KM, izdaci za usluge odvoza smeća 2.042,86 KM, izdaci za telefon i internet 6.467,42 KM i izdaci za poštanske usluge 9.382,90 KM.

Izdaci za administrativni materijal koji se odnose na utrošak kancelarijskog materijala, kompjuterskog materijala, sitnog inventara, materijala za čišćenje, a u odnosu na plan manji su za 1,11%

Izdavanja za usluge goriva, maziva i registracije vozila manji su za 0,13 % u odnosu na plan. Odnosno, ukupni troškovi goriva za 2014. godinu iznose 3.247,6 KM, motorno ulje 10,30 KM i registracija motornih vozila 390,32 KM.

Izdaci za tekuće održavanje (zgrada, oprema, vozila) su manji za 2,04% u odnosu na plan.

Index smanjenja od 0,09% pokazuju izdaci za troškove osiguranja imovine, uposlenika i automobila.

U grupu izdataka ugovorenih usluga knjižene su usluge medija, usluge javnog informisanja i odnosa sa jav. (objava oglasa), usluge reprezentacije, ostale nepomenute usluge (taxa, uvjerenja i sl.). Ti izdaci su manji za 13,27% u odnosu na plan.

Troškovi reprezentacije iznosili su 696,67 KM, usluge javnog informisanja i odnosa sa jav.(objava oglasa) 351,00 KM, ostale stručne usluge 230,00 KM, usluge stručnog obrazovanja 795,00 KM, ostale nespomenute usluge 811,90 KM, ostali izdaci za informisanje 576,11 KM.

Izdaci za hardverske i softverske usluge za 2014.godinu iznose 4.144,45 KM, u odnosu na finansijski plan su manje za 8,06%

Ostale ugovorene usluge (posebne usluge) su knjiženi izdaci za upravni odbor 9.276,48 KM, usluga za izradu konačnog obračuna 175,50 KM. Dok su ugovori o djelu po osnovu Projekta Savjetovanište za brak i porodicu u iznosu 4.398,9 isplaćivane iz sredstava donacije Bh Telecoma a naknade posredovanja u iznosu 2.510,81 KM isplaćivane iz vlastitih sredstava. Realizacija projekta „Edukacija za systemske i porodične terapeute u cilju ukupne društvene brige o djeci „ u iznosu 3.989,89 KM je isplaćena iz sredstava Kantona.

Takođe, u grupu izdaci za volontere knjiženi su volonteri Općine Tuzla 1.400,78 KM kao i volonteri preko Biroa za zapošljavanje TK u iznosu 9.148,80 KM.

Upravni odbor kao organ upravljanja JU Centra za socijalni rad Tuzla ima tri člana i čine ga predstavnici iz Općine Tuzla kao i Centra za socijalni rad Tuzla.

Strukturu Upravnog odbora čine:

a) 2 (dva) člana iz Općine Tuzla i to: Bubić Alma (predsjednik) i Jahić Indira (član)

b) 1 (jedan) član iz Centra za socijalni rad Tuzla- Stjepić Božo (član)

c) zapisničar

Predsjednik Upravnog odbora ima bruto naknadu u visini 309,21 KM i neto naknadu u iznosu 250,00 KM. Članovi Upravnog odbora imaju bruto naknadu u iznosu od 247,37 KM i neto naknadu 200,00 KM. Zapisničar ima bruto naknadu u iznosu od 61,85 KM i neto naknadu u iznosu od 50,00 KM.

Novom odlukom Upravnog odbora broj I-01-05-2-693 od 19.06.2014.godine o privremenom smanjenju naknada za period od 01.07.2014. do 31.12.2014. godine je umanjena naknada u iznosu od 50,00 KM za predsjednika i članove Upravnog odbora.

Shodno članu 15. stav 4. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta proračuna u FBiH, amortizacija-otpis stalnih sredstava obračunata je po propisanim stopama iz Nomenklature i knjižena je na teret izvora sredstava u iznosu od 20.135,98 KM.

Sredstva i oprema kojom Centar raspolaže je zastarjela i dotrajala, a buduća ulaganja ne možemo planirati bez kapitalnih potpora finansijera.

9.4. KAPITALNI IZDACI

R/b	Kapitalni izdaci	Kapitalni izdaci za 2013. godinu	Kapitalni izdaci za 2014. godinu	Index
1.	Nabavka opreme	9.660,00	14.580,36	150,94
2.	Nabavka građevina	--	--	

JU Centar za socijalni rad u toku 2014. godine zbog dotrajalosti opreme je nabavio u iznosu 14.580,36 KM a odnosi se na kompjutersku opremu, namještaj i motorno vozilo.

9.5. PODACI O OBAVEZAMA PREMA DOBAVLJAČIMA I POTRAŽIVANJIMA

Obaveze prema dobavljačima sa 31.12.2014. godine iznose 23.558,17 KM. Navedene obaveze se odnose tekuće račune iz mjeseca decembra i izmiruju se u skladu sa preuzetim obavezama.

U okviru kratkoročnih potraživanja, sredstva u iznosu 14.506,26 KM se odnose na refundacije za novčanu naknadu umjesto plate ženi-majci od Ministarstva za rad, socijalnu politiku i povratak TK.

Potraživanja u okviru organa i organizacija su u iznosu 1.450,78 KM odnose se na refundacije troškova za komunalne usluge po osnovu Sporazuma Općine Tuzla i JU Centra za socijalni rad.

DIREKTORICA

Sonja Brčinović, prof. sociologije

Izvori podataka za sastavljanje ovog Izvještaja su:

1. Statistički izvještaji centara za socijalni rad za 2014.godinu dostavljeni Zavodu za statistiku FBiH i to:
    - Statistički izvještaj o starateljstvu i usvojenju i
    - Statistički izvještaj o korisnicima i oblicima socijalne zaštite.
  1. Podaci o korisnicima socijalne i dječije zaštite za 2014.godinu dostavljeni Ministarstvu za rad, socijalnu politiku i povratak Tuzlanskog kantona Tuzla.
  2. Anketni upitnici stručnih radnika i referenata.
  3. Evidencije iz protokola i drugo.
5. Finansijski izvještaj JU Centra za socijalni rad Tuzla za 2014.godinu

S A D R Ź A J

str.

UVOD	2
1. OPĆI PODACI O RADU CENTRA	2
1.1. PROGRAMSKI CILJEVI I ZADACI.....	2
1.2. UKUPAN BROJ PREDMETA I OBRAĐENIH SLUČAJEVA I INTERVENCIJA.....	4
1.2.1. Ukupan broj predmeta.....	4
1.2.2. Ukupan broj obrađenih slučajeva.....	4
1.2.3. Ukupan broj intervencija socijalne zaštite.....	4
1.3. RAD STRUČNIH TIMOVA.....	4
1.4. RAD STRUČNIH RADNIKA.....	5

2. OBLICI I MJERE ZAŠTITE	6
2.1. SOCIJALNA ZAŠTITA.....	6
2.1.1. Novčane i druge materijalne pomoći.....	6
2.1.2. Djeca ugrožena porodičnom situacijom.....	7
2.1.3. Djeca sa smetnjama u duševnom ili tjelesnom razvoju.....	7
2.1.4. Punoljetne osobe sa smetnjama u duševnom i tjelesnom razvoju.....	8
2.1.5. Punoljetne osobe koje nemaju dovoljno prihoda za izdržavanje.....	8
2.1.6. Osobe u stanju različitih socijalno-zaštitnih potreba.....	8
2.1.7. Starateljstvo i usvojenje.....	9
2.1.8. Smještaj djece i odraslih u porodice i ustanove.....	9
2.1.9. Razvrstavanje djece i omladine sa smetnjama u duševnom i tjelesnom razvoju.....	10
2.2. CIVILNE ŽRTVE RATA.....	10
2.3. ZAŠTITA PORODICE SA DJECOM.....	11
2.4. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA.....	12
2.5. PSIHOSOCIJALNA ZAŠTITA.....	13
3. RAD NA PREVENCIJI I SPREČAVANJ	
NEGATIVNIH DRUŠTVENIH POJAVA	14
3.1. RAD SA ODGOJNO ZAPUŠTENOM I DELINKVENTNOM DJECOM.....	14
3.2. NASILJE U PORODICI.....	16
3.3. PROSTITUCIJA I TRGOVINA LJUDIMA.....	17
3.4. SKITNJA I PROSJAČENJE.....	18
3.5. ALKOHOLIZAM I NARKOMANIJA.....	18
1. 4. POSREDOVANJE I DRUGE AKTIVNOSTI	18

4.1.	POSREDOVANJE U RAZVODU BRAKOVA.....	18
4.2.	POSREDOVANJE U RADU SA OSUĐENIM LICIMA I NJIHOVIM PORODICAMA.....	19
4.3.	ADMINISTRATIVNO-TEHNIČKI POSLOVI.....	20

1. 5. SARADNJA SA OSNIVAČEM I DRUGIM

SUBJEKTIMA.....	20

1. 6. ZAPOŠLJAVANJE, UČEŠĆE NA SEMINARIMA

I EDUKACIJA.....	22

6.1.	ZAPOŠLJAVANJE.....	22
6.2.	UČEŠĆE NA SEMINARIMA I EDUKACIJA.....	23

7. REALIZACIJA PROJEKATA I AKTIVNOSTI NA

SANACIJI	POSLJEDICA	ELEMENTARNE
NEPOGODE.....	23	

7.1.	REALIZACIJA PROJEKATA.....	23

7.2.	AKTIVNOSTI NA SANACIJI POSLJEDICA ELEMENTARNE NEPOGODE.....	24

8. ZAKLJUČCI I MJERE.....	25

8.1.	ZAKLJUČCI.....	25

8.2.	MJERE.....	25

9. REZULTATI POSLOVANJA.....	26

9.1.	BROJ I STRUKTURA ZAPOSLENIH.....	26

9.2.	ISPLATA PLATA I NAKNADA.....	27

9.2.1.	Naknade troškova zaposlenih.....	28

9.3.	STRUKTURA PRIHODA I RASHODA	28

9.4.	KAPITALNI IZDACI	32

9.5. PODACI O OBAVEZAMA PREMA DOBAVLJAČIMA I

POTRAŽIVANJIMA..... 32

SADRŽAJ..... 3